Κατὰ Μᾶρκον

Άρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

1

Ως γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν 2 ἄγγελόν μου πρὸ¹ προσώπου σου, ὅς κατασκευάσει² τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν³ σου. Φωνὴ βοῶντος⁴ ἐν τῆ ἐρήμῳ,⁵ Ἐτοιμάσατε⁶ ³ τὴν ὁδὸν κυρίου: εὐθείας⁻ ποιείτε τὰς τρίβουςⁿ αὐτοῦ. Ἐγένετο 4 Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῆ ἐρήμῳ,⁵ καὶ κηρύσσων βάπτισμα⁰ μετανοίας¹⁰ εἰς ἄφεσιν¹¹ ἀμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο¹² πρὸς αὐτὸν 5 πᾶσα ἡ Ἰουδαία¹³ χώρα,¹⁴ καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται,¹⁵ καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνη¹⁶ ποταμῷ¹⁻ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι¹ఠ τὰς άμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος¹⁰ τρίχας²⁰ 6 καμήλου,²¹ καὶ ζώνην²² δερματίνην²³ περὶ τὴν ὀσφὺν²⁴ αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας²⁵ καὶ μέλι²⁶ ἄγριον.²⁻ Καὶ ἐκήρυσσεν, λέγων, 7 Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός² μου ὀπίσω²⁰ μου, οδ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς³⁰ κύψας³¹ λῦσαι³² τὸν ἱμάντα³³ τῶν ὑποδημάτων³⁴ αὐτοῦ. Ὑςὰὸ μὲν 8

¹πρό, before (gen), before. ² κατασκευάζω, prepare, build. ³ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁴βοάω, cry aloud, shout. ⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁶ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ⁷ εὐθύς, immediately, at once. ⁸ τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ⁹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹¹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹² ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹³ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁵ Ἱεροσολυμίτης, ου, ὁ, inhabitant of Jerusalem, Jerusalemite. ¹⁶ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ¹⁷ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ¹⁸ ἔξομολογέω, confess, profess. ¹⁹ ἐνδύω, put on, clothe. ²⁰ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ²¹ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ²² ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ²³ δερμάτινος, leather, made of skin. ²⁴ ὀσφύς, ύος, ἡ, waist, hip. ²⁵ ἀκρίς, ίδος, ἡ, locust. ²⁶ μέλι, ιτος, τό, honey. ²⁷ ἄγριος, wild, savage. ²⁸ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁹ ὀπίσω, behind, after (gen). ³⁰ ἱκανός, sufficient, able. ³¹ κύπτω, bow down, stoop. ³² λύω, untie, loose. ³³ ἱμάς, ἀντος, ὁ, thong, strap. ³⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe.

Κατὰ Μᾶρκον 1:9

έβάπτισα ύμᾶς ἐν ὕδατι: αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ.

Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ¹ 9
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.² 10
Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδεν σχιζομένους³ τοὺς
οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡσεὶ⁴ περιστερὰν⁵ καταβαῖνον ἐπ'
αὐτόν: καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὰ εἶ ὁ υἱός μου ὁ 11
ἀγαπητός, ἐν ῷ εὐδόκησα.⁴

Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἦν ἐκεῖ 12 ἐν τῆ ἐρήμω ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σ αταν $\bar{\alpha}$, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν 14 Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ 15 λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρός, καὶ ἤγγικεν ¹³ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ: μετανοεῖτε, ¹⁴ καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

¹ Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ² Ιορδάνης, ου, ό, Jordan. ³ σχίζω, split, separate. ⁴ ώσεί, like, about. ⁵ περιστερά, ᾶς, ή, dove. ⁶ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁷ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁹ πειράζω, test, tempt. ¹⁰ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹¹ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ¹² διακονέω, serve, minister. ¹³ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁴ μετανοέω, repent, change my mind.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 1:16

Περιπατών δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα 16 καὶ Ἀνδρέαν¹ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος βάλλοντας ἀμφίβληστρον² ἐν τῆ θαλάσση: ἦσαν γὰρ άλιεῖς.³ Καὶ εἶπεν 17 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε⁴ ὀπίσω⁵ μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι άλιεῖς³ ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα⁴ αὐτῶν, 18 ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς⁻ ἐκεῖθεν⁵ ὀλίγον,² εἶδεν 19 Ἰάκωβον¹⁰ τὸν τοῦ Ζεβεδαίου,¹¹ καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας¹² τὰ δίκτυα.⁴ Καὶ εὐθέως 20 ἐκάλεσεν αὐτούς: καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον¹¹ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν¹³ ἀπῆλθον ὀπίσω⁵ αὐτοῦ.

Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ: καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν 21 εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγήν, ἐδίδασκεν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο εἰπὶ 22 τῆ διδαχῆ αὐτοῦ: ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῆ συναγωγῆ αὐτῶν 23 ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν, λέγων, Έα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ΤΗλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 25 λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ σπαράξαν αὐτὸν 26

¹Ανδρέας, ου, ὁ, Andrew. ²ἀμφίβληστρον, ου, τό, fishing net, net used for capturing. ³άλιεύς, ὁ, fisherman. ⁴δεῦτε, come!. ⁵ὁπίσω, behind, after (gen). ⁶δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁷προβαίνω, go forward, advance. ⁸ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁹ὀλίγος, little, few. ¹⁰Τάκωβος, James, Jacob. ¹¹ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ¹²καταρτίζω, mend, fit. ¹³ μισθωτός, οῦ, ὁ, hired servant. ¹⁴ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁵ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹⁶ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁷ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁸ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁹ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²⁰ἔα, ah! ha! ²¹ Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ²²ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²³ φιμόω, muzzle, silence. ²⁴ σπαράσσω, convulse, shake to and fro.

Κατὰ Μᾶρκον 1:27 Byzantine NT

τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον¹ καὶ κράξαν φωνῆ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν² πάντες, ὥστε συζητεῖν³ πρὸς ἑαυτούς, 27 λέγοντας, Τί ἐστιν τοῦτο; Τίς ἡ διδαχὴ⁴ ἡ καινὴ⁵ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις¹ ἐπιτάσσει,⁶ καὶ ὑπακούουσιν⁻ αὐτῷ; Ἐξῆλθεν δὲ ἡ ἀκοὴ⁵ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην 28 τὴν περίχωρον² τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν 29 Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, 10 μετὰ Ἰακώβου 11 καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ 30 πενθερὰ 12 Σίμωνος κατέκειτο 13 πυρέσσουσα, 14 καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς: καὶ προσελθών ἤγειρεν αὐτήν, 31 κρατήσας 15 τῆς χειρὸς αὐτῆς: καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς 16 εὐθέως, καὶ διηκόνει 17 αὐτοῖς.

Όψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ό ἥλιος, εφερον πρὸς αὐτὸν 32 πάντας τοὺς κακῶς εξοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους: καὶ ἡ 33 πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη εξοντας πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσεν 34 πολλοὺς κακῶς εχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν

4

¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ² θαμβέω, amaze. ³ συζητέω, discuss, dispute. ⁴ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁵ καινός, new, fresh. 6 ἐπιτάσσω, command, give order. ⁻ ὑπακούω, obey, listen. 8 ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁰ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹¹ ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹¹ Τάκωβος, James, Jacob. ¹² πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹³ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁴ πυρέσσω, suffer with a fever. ¹⁵ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹6 πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ¹⁻ διακονέω, serve, minister. ¹8 ὄψιος, late. ¹⁰ δύνω, enter, set. ²⁰ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ²¹ κακῶς, badly, evilly. ²² δαιμονίζομαι, am demon possessed. ²³ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ²⁴ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ²⁵ θεραπεύω, heal, care for. ²⁶ ποικίλος, varied, manifold. ²⁻ νόσος, ου, ἡ, disease, malady.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 1:35

αὐτόν.

Καὶ πρωΐ¹ ἔννυχον² λίαν³ ἀναστὰς ἐξῆλθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον⁴ 35 τόπον, κἀκεῖ⁵ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν⁴ αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ 36 οἱ μετ' αὐτοῦ: καὶ εὑρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες σε 37 ζητοῦσιν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας 38 κωμοπόλεις,⁵ ἴνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω: εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα. Καὶ 39 ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν 40 αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἑὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. 41 Ο δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθείς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο άὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ 42 εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ 43 ἐμβριμησάμενος ἀντῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, 44 "Ορα μηδενὶ μηδὲν εἴτης: ἀλλ' ὅπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν 45

¹πρωΐ, early in the morning, at dawn. ²ἔννυχος, by night, at night. ³λίαν, greatly, very. ⁴ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁵κἀκεῖ, and there. ⁶καταδιώκω, pursue closely, hunt. ⁷κωμόπολις, εως, ἡ, market town, country town. ⁸λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ⁹ γονυπετέω, fall on the knees, kneel down. ¹⁰καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹¹ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹²ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹³ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁴λέπρα, ας, ἡ, leprosy. ¹⁵ἐμβριμάομαι, be moved with anger, admonish sternly. ¹⁶ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁷δείκνυμι, show, point out. ¹⁸ Ἱερεύς, ἐως, ὁ, priest. ¹⁹προσφέρω, bring to, offer. ²⁰καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ²¹προστάσσω, command, order. ²²μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness.

Κατὰ Μᾶρκον 2:2 Byzantine NT

πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν: καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς Καπερναοὺμ' δι' ἡμερῶν: καὶ ἠκούσθη ὅτι 2 εἰς οἶκόν ἐστιν. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι 2 χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν: καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν $^{\rm s}$ φέροντες, αἰρόμενον ύπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν 4οχλον, ἀπεστέγασαν ^{11} τὴν στέγην ^{12} οπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες ^{13} χαλῶσιν¹⁴ τὸν κράββατον¹⁵ ἐφ' ὧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ^{16} 5 Ίδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, $^{\rm s}$ Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ άμαρτίαι σου. Ἡσαν δέ τινες τῶν 6 γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Τί οὖτος οὕτως λαλεῖ βλασφημίας; δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἶς, ὁ θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς 19 8 ό Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν έαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε το ταῖς καρδίαις ύμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, 20 εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, 5 9

¹ διαφημίζω, spread abroad, report. ² μηκέτι, no longer. ³ φανερῶς, openly, publicly. ⁴ πανταχόθεν, from all sides. ⁵ Καπερναούμ, ή, Capernaum. ⁶ χωρέω, make room for, hold. ⁷ θύρα, ας, ή, door, gate. ⁸ παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ⁹ τέσσαρες, four, 4. ¹⁰ προσεγγίζω, approach. ¹¹ ἀποστεγάζω, unroof, take the roof off. ¹² στέγη, ης, ή, roof, flat roof of a house. ¹³ ἔξορύσσω, dig out, dig through. ¹⁴ χαλάω, slacken, let down. ¹⁵ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ¹⁶ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁷ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁸ βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹⁹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ²⁰ εὐκοπώτερον, easier.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 2:10

Αφέωνταί σου αἱ άμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι, καὶ ἄρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει; Ἅνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς 10 τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας – λέγει τῷ παραλυτικῷ² – Σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου, 11 καὶ ὅπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἢγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν 12 κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων: ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, λέγοντας ὅτι Οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν: καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἤρχετο 13 πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ παράγων είδεν Λευΐ τὸν 14 τοῦ ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἤκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν 15 τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελώναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ: ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἤκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ οἱ 16 γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν, ἐλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν, ἐδθίει καὶ πίνει; Καὶ 17

¹ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ² παραλυτικός, οῦ, ὁ, paralytic, afflicted with paralysis. ³ ἐναντίον, in the sight of, before. ⁴ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁵ οὐδέποτε, never. ⁶ παράγω, pass by, depart. ⁷ Λευΐς, ὁ, Levi. ⁸ Ἡλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ⁹ τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ¹⁰ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹¹ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ συνανάκειμαι, recline at table with.

Κατὰ Μᾶρκον 2:18 Byzantine NT

ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οὐ χρείαν¹ ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες² ἰατροῦ,³ ἀλλ' οἱ κακῶς⁴ ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς⁵ εἰς μετάνοιαν.6

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες: 18 καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ 19 τοῦ νυμφῶνος, $\dot{}$ ἐν ὧ ὁ νυμφίος $\dot{}$ μετ' αὐτῶν ἐστιν, νηστεύειν; $\dot{}$ "Οσον χρόνον μεθ' έαυτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον, 10 οὐ δύνανται νηστεύειν: ^{7} ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ^{11} ἀπ' αὐτῶν δ 20νυμφίος, ^{10} καὶ τότε νηστεύσουσιν ^{7} ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Καὶ 21 οὐδεὶς ἐπίβλημα ^{12} ῥάκους ^{13} ἀγνάφου ^{14} ἐπιρράπτει ^{15} ἐπὶ ἱματίω παλαιῷ: $^{^{16}}$ εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα $^{^{17}}$ αὐτοῦ τὸ καινὸν $^{^{18}}$ τοῦ παλαιού, ^{16} καὶ χεῖρον ^{19} σχίσμα ^{20} γίνεται. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον 22 νέον ^{22} εἰς ἀσκοὺς ^{23} παλαιούς: ^{16} εἰ δὲ μή, ῥήσσει ^{24} ὁ οἶνος ^{21} ὁ νέος ^{22} τοὺς ἀσκούς, ^{23} καὶ ὁ οἶνος ^{21} ἐκχεῖται ^{25} καὶ οἱ ἀσκοὶ ^{23} ἀπολοῦνται: άλλὰ οἶνον ^{21} νέον ^{22} εἰς ἀσκοὺς ^{23} καινοὺς ^{18} βλητέον. ^{26}

¹χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²ἰσχύω, be strong, able. ³ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁴κακῶς, badly, evilly. ⁵ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁶ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁷νηστεύω, fast. ⁸σός, your, yours. ⁹νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ¹⁰ νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ¹¹ἀπαίρω, take away, depart. ¹²ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ¹³ῥάκος, ους, τό, rag, piece of cloth. ¹⁴ἄγναφος, new, unshrunken. ¹⁵ἐπιρράπτω, sew on. ¹⁶παλαιός, old, ancient. ¹⁷πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ¹⁸ καινός, new, fresh. ¹⁹χείρων, worse. ²⁰σχίσμα, τος, τό, tear, division. ²¹οἶνος, ου, ὁ, wine. ²²νέος, new, young. ²³ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ²⁴ῥήγνυμι, break apart, throw down. ²⁵ἐκχέω, pour out, shed. ²⁶βλητέος, must be put, that ought to be put.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 2:23

Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν 23 σπορίμων,² καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες³ τοὺς στάχυας.⁴ Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἰδε, τί ποιοῦσιν 24 ἐν τοῖς σάββασιν ὁ οὐκ ἔξεστιν; καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, 25 Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυίδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ αὐτοῦ; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 26 τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὺς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, ταὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ 27 τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον: ὥστε 28 κύριός ἐστιν ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 3 ἐξηραμμένην¹² ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ παρετήρουν¹³ αὐτὸν εἰ τοῖς 2 σάββασιν θεραπεύσει¹⁴ αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν¹⁵ αὐτοῦ. Καὶ 3 λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην¹² ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστιν⁵ τοῖς σάββασιν 4 ἀγαθοποιῆσαι¹⁴ ἢ κακοποιῆσαι;¹ Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.¹³ Καὶ περιβλεψάμενος¹9 αὐτοὺς μετ' ὀργῆς,²0 5

¹παραπορεύομαι, go beside, go past. ² σπόριμος, grain field, sown. ³ τίλλω, pluck, pick. ⁴ στάχυς, υος, ὁ, Stachys, head of grain. ⁵ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁶ οὐδέποτε, never. ⁷ ἀναγινώσκω, read. ⁸ χρεία, ας, ή, need, necessity. ⁹ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁰ πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose. ¹¹ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹² ξηραίνω, dry up, parch. ¹³ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹⁴ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁵ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁶ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ¹⁷ κακοποιέω, do evil, harm. ¹⁸ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁹ περιβλέπομαι, look around, look around on. ²⁰ ὀργή, ῆς, ἡ, wrath, anger.

Κατὰ Μᾶρκον 3:6 Byzantine NT

συλλυπούμενος έπὶ τῆ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπω, "Εκτεινον³ τὴν γεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀποκατεστάθη ή γεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ως ἡ ἄλλη. Καὶ ἐξελθόντες οί 6 Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ὅ ७ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν: καὶ πολὺ πλῆθος² ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, 10 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, 11 καὶ πέραν 22 τοῦ Ἰορδάνου, $^{^{13}}$ καὶ οἱ περὶ Τύρον $^{^{14}}$ καὶ Σιδῶνα, $^{^{15}}$ πλῆθος $^{^{9}}$ πολύ, ακούσαντες ὄσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπεν τοῖς 9 μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον ^{16} προσκαρτερ $\tilde{\eta}^{17}$ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν¹8 αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,¹9 10 ώστε ἐπιπίπτειν ^{20} αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ^{21} ὅσοι εἶχον μάστιγας. 22 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, 23 ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, 11 προσέπιπτεν ^{24} αὐτῷ, καὶ ἔκραζεν, λέγοντα ὅτι Σ ὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα ^{25} αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν ^{26} αὐτὸν 12ποιήσωσιν.

¹ συλλυπέομαι, be deeply grieved, feel sorry for. ² πώρωσις, εως, ή, hardness, obstinancy. ³ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁴ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ⁵ ὑγιής, whole, healthy. ⁶ Ἡρωδιανοί, ων, ό, Herodian, Herodians. ⁷ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ⁸ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ⁹ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹⁰ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ¹¹ Ἰδουμαία, ας, ή, Idumea, Edom. ¹² πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹³ Ἰορδάνης, ου, ό, Jordan. ¹⁴ Τύρος, ου, ή, Tyre. ¹⁵ Σιδών, ωνος, ή, Sidon. ¹⁶ πλοιάριον, ου, τό, small boat, little boat. ¹⁷ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹⁸ θλίβω, press, oppress. ¹⁹ θεραπεύω, heal, care for. ²⁰ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²¹ ἄπτομαι, touch or handle. ²² μάστιξ, ιγος, ή, whip, scourge. ²³ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁴ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁶ φανερός, manifest, apparent.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 3:13

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὅρος, καὶ προσκαλεῖται¹ οῦς ἤθελεν αὐτός: καὶ 13 ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν δώδεκα, ἵνα ὧσιν μετ' αὐτοῦ, 14 καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν 15 θεραπεύειν² τὰς νόσους,³ καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια: καὶ 16 ἐπέθηκεν⁴ τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον: καὶ Ἰάκωβον⁵ τὸν τοῦ 17 Ζεβεδαίου,6 καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου:5 καὶ ἐπέθηκεν⁴ αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές,7 ὅ ἐστιν, Υίοὶ Βροντῆς:8 18 καὶ Ἰνδρέαν, αὶ Φίλιππον,10 καὶ Βαρθολομαῖον,11 καὶ Ματθαῖον,12 καὶ Θωμᾶν,13 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἰλφαίου,14 καὶ Θαδδαῖον,15 καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην,16 καὶ Ἰούδαν 19 Ἰσκαριώτην,18 ὅς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον: καὶ συνέρχεται¹⁹ πάλιν ὅχλος, ὥστε μὴ 20 δύνασθαι αὐτοὺς μήτε²⁰ ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' 21 αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι²¹ αὐτόν: ἔλεγον γὰρ ὅτι Ἐξέστη.²² Καὶ οἱ 22 γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ²³ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι²⁴ τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν 23 παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς²⁵ Σατανᾶν²⁵

¹προσκαλέω, summon. ²θεραπεύω, heal, care for. ³νόσος, ου, ή, disease, malady. ⁴ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁵Τάκωβος, James, Jacob. ⁶ Ζεβεδαῖος, ου, ό, Zebedee. ⁷Βοανεργές, Boanerges. ⁸βροντή, ους, ή, thunder. ⁹Άνδρέας, ου, ό, Andrew. ¹⁰Φίλιππος, ου, ό, Philip. ¹¹ Βαρθολομαῖος, ου, ό, Bartholomew. ¹²Ματθαῖος, ου, ό, Matthew. ¹³Θωμᾶς, ᾶ, ό, Thomas. ¹⁴ Άλφαῖος, ου, ό, Alphaeus. ¹⁵Θαδδαῖος, ου, ό, Thaddaeus. ¹⁶Κανανίτης, ου, ό, Canaanite. ¹⁷Τούδας, α, ό, Judas, Judah. ¹⁸Τσκαριώτης, ου, ό, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁹συνέρχομαι, come together, come or go with. ²⁰ μήτε, neither, nor. ²¹ κρατέω, grasp, lay hold of. ²² ἐξίστημι, amaze, be amazed. ²³ Βεελζεβούλ, ό, Beelzebul. ²⁴ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ²⁵Σατανᾶς, ᾶ, ό, Satan, adversary.

Κατὰ Μᾶρκον 3:24 Byzantine NT

έκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ,¹ οὐ δύναται 24 σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ,¹ 25 οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς² ἀνέστη 26 ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται,¹ οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος³ ἔχει. Οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη⁴ τοῦ ἰσχυροῦ,⁵ εἰσελθὼν εἰς τὴν 27 οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι,⁶ ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν⁵ δήση,⁻ καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάση.⁶ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα 28 ἀφεθήσεται τὰ άμαρτήματα⁵ τοῖς υίοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι⁵ ὅσας ἄν βλασφημήσωσιν:¹⁰ δς δ' ἄν βλασφημήση¹⁰ 29 εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν¹¹ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός¹² ἐστιν αἰωνίου κρίσεως.¹³ 'Ότι ἔλεγον, Πνεῦμα 30 ἀκάθαρτον¹⁴ ἔχει.

Έρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἑστῶτες 31 ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, φωνοῦντες¹⁵ αὐτόν. Καὶ ἐκάθητο ὄχλος 32 περὶ αὐτόν: εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδού, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί¹⁶ σου ἔξω ζητοῦσίν σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς 33 λέγων, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ 34 περιβλεψάμενος¹⁻ κύκλω¹ఠ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει,

¹ μερίζω, divide, part. ² Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ³ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁴ σκεὕος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁵ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁶ διαρπάζω, plunder, rob thoroughly. ⁷ δέω, bind, tie. ⁸ ἀμάρτημα, τος, τό, sin, fault. ⁹ βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹⁰ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹¹ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ¹² ἔνοχος, involved in, liable. ¹³ κρίσις, εως, ή, judgment, judging. ¹⁴ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁵ φωνέω, call, crow. ¹⁶ ἀδελφή, ῆς, ή, sister. ¹⁷ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁸ κύκλος, ου, ὁ, circle.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 3:35

"Ίδε, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. "Ος γὰρ ἄν ποιήσῃ τὸ 35 θέλημα τοῦ θεοῦ, οὖτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή¹ μου καὶ μήτηρ ἐστίν.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθη 4 πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα ἐεἰς τὸ πλοῖον καθησθαι ἐν τῆ θαλάσση: καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν έπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ 2 ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῆ διδαχῆ³ αὐτοῦ, Ἀκούετε: ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ 3 σπείρων τοῦ σπείραι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, δ μὲν ἔπεσεν 4 παρὰ τὴν δδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ ^{4} καὶ κατέφαγεν ^{5} αὐτό. 5 Άλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν: καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος ^{8} γῆς: ἡλίου δὲ 6 άνατείλαντος ^{10} έκαυματίσθη, ^{11} καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ^{12} έξηράνθη. Τά Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, Καὶ ἀνέβησαν αἱ 7 ἄκανθαι, 14 καὶ συνέπνιξαν 15 αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. Καὶ 8 άλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν: καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, 16 καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα, 17 καὶ ἐν έξήκοντα, ^{18} καὶ ἐν ἑκατόν. ^{19} Καὶ ἔλεγεν, ^{19} ἔχων ὧτα ^{20} ἀκούειν ^{9}

¹ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ² ἐμβαίνω, embark. ³ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁴ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁵ κατεσθίω, eat up, devour. ⁶ πετρώδης, rocky, stony. ⁷ ἐξανατέλλω, spring up, spring up out. ⁸ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁹ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ¹⁰ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹¹ καυματίζω, burn up, scorch. ¹² ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ¹³ ξηραίνω, dry up, parch. ¹⁴ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹⁵ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁷ τριάκοντα, thirty, 30. ¹⁸ ἐξήκοντα, sixty, 60. ¹⁹ ἐκατόν, hundred, 100. ²⁰ οὖς, ους, τό, ear.

Κατὰ Μᾶρκον 4:10 Byzantine NT

άκουέτω.

"Ότε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ήρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν 10 τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν δέδοται 11 γνώναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ: ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται: ἵνα βλέποντες βλέπωσιν, 12 καὶ μὴ ἴδωσιν: καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν, καὶ μὴ συνιῶσιν: μήποτε ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἀφεθῆ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. Καὶ 13 λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 14 Οὖτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ όταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ οὖτοί εἰσιν ὁμοίως 16 οί ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οί, ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εύθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν 17 έν ξαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί ^{11} εἰσιν: εἶτα ^{12} γενομένης θλί ψ εως ^{13} ἢ διωγμοῦ¹⁴ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται. ¹⁵ Καὶ οὖτοί 18 εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας ^{16} σπειρόμενοι, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, 19καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, 19

¹ καταμόνας, alone, apart. ² μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ³ συνίημι, understand, consider. ⁴ μήποτε, never, lest perchance. ⁵ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁶ ἀμάρτημα, τος, τό, sin, fault. ⁷ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁸ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁹ πετρώδης, rocky, stony. ¹⁰ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ¹¹ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹² εἶτα, then, thereafter. ¹³ θλῖψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ¹⁴ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ¹⁵ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁶ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹⁷ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ¹⁸ ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹⁹ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 4:20

καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι¹ εἰσπορευόμεναι² συμπνίγουσιν³
τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος⁴ γίνεται. Καὶ οὖτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν 20
τὴν καλὴν σπαρέντες, οἴτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται,⁵ καὶ καρποφοροῦσιν,⁶ ἐν τριάκοντα,⁻ καὶ ἐν ἑξήκοντα,⁵ καὶ ἐν ἑκατόν.²

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι¹⁰ ὁ λύχνος¹¹ ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον¹² 21 τεθῃ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;¹³ Οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν¹⁴ ἐπιτεθῃ;¹⁵ Οὐ 22 γάρ ἐστίν τι κρυπτόν,¹⁰ ὅ ἐὰν μὴ φανερωθῃ:¹⁻ οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον,¹³ ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν¹⁰ ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει ὧτα²⁰ 23 ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ὧ 24 μέτρω²¹ μετρεῖτε²² μετρηθήσεται²² ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται²³ ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὁς γὰρ ἄν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ὅς οὐκ 25 ἔχει, καὶ ὅ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως²⁴ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος 26 βάλῃ τὸν σπόρον²⁵ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ²⁶ καὶ ἐγείρηται 27 νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος²⁵ βλαστάνῃ²⊓ καὶ μηκύνηται²⁵ ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. Αὐτομάτη²⊓ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον 28

¹ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ³ συμπνίγω, choke, choke utterly. ⁴ ἄκαρπος, unfruitful, barren. ⁵ παραδέχομαι, receive, accept. ⁶ καρποφορέω, bear fruit. ⁷ τριάκοντα, thirty, 30. ⁸ ἐξήκοντα, sixty, 60. ⁹ ἐκατόν, hundred, 100. ¹⁰ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹¹ λύχνος, ου, ό, lamp, lantern. ¹² μόδιος, ου, ό, dry measure. ¹³ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ¹⁴ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁶ κρυπτός, hidden, secret. ¹⁷ φανερόω, reveal, manifest. ¹⁸ ἀπόκρυφος, hidden, secret. ¹⁹ φανερός, manifest, apparent. ²⁰ οὖς, ους, τό, ear. ²¹ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ²² μετρέω, measure, estimate. ²³ προστίθημι, add, add to. ²⁴ οὕτως, thus, so. ²⁵ σπόρος, ου, ό, seed (sown), seed for sowing. ²⁶ καθεύδω, sleep. ²⁷ βλαστάνω, sprout, produce. ²⁸ μηκύνω, lengthen, grow. ²⁹ αὐτόματος, by itself, of its own accord.

Κατὰ Μᾶρκον 4:29 Byzantine NT

χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. Όταν 29 δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. ὅ

Καὶ ἔλεγεν, Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; "Ἡ ἐν ποία¹⁰ 30 παραβολῆ παραβάλωμεν αὐτήν; Ὠς κόκκον σινάπεως, 31 ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος άπάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς: καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται 32 πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὅστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει 33 αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν: χωρὶς άλλει 34 παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς: κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυεν πάντα.

Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας²³ γενομένης, Διέλθωμεν 35 εἰς τὸ πέραν.²⁵ Καὶ ἀφέντες τὸν ὅχλον, παραλαμβάνουσιν²⁶ 36 αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια²⊓ ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 Καὶ γίνεται λαῖλαψ²⁵ ἀνέμου²⁰ μεγάλη: τὰ δὲ κύματα³⁰

¹χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ²εἶτα, then, thereafter. ³στάχυς, υος, ὁ, Stachys, head of grain. ⁴πλήρης, full. ⁵σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁶ δρέπανον, ου, τό, sickle, pruning hook. ⁷παρίστημι, be present, stand by. ⁸θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ⁹όμοιόω, make like, liken. ¹⁰ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹¹ παραβάλλω, arrive, cross over. ¹²κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ¹³ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ¹⁴ μικρός, small, little. ¹⁵ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁶λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ¹⁷ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹⁸ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁹ πετεινόν, ου, τό, bird. ²⁰ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ²¹ χωρίς, separate, apart from (gen). ²² ἐπιλύω, explain, settle. ²³ ὄψιος, late. ²⁴ διέρχομαι, cross over, pass through. ²⁵ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ²⁶ παραλαμβάνω, receive, take. ²⁷ πλοιάριον, ου, τό, small boat, little boat. ²⁸ λαῖλαψ, απος, ἡ, hurricane, storm. ²⁹ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ³⁰ κῦμα, τος, τό, wave.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 4:38

ἐπέβαλλεν¹ εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.² Καὶ ἦν 38 αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ³ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον⁴ καθεύδων:⁵ καὶ διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει² σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ, καὶ 39 εἶπεν τῷ θαλάσσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν² ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί 40 δειλοί¹⁴ ἐστε οὕτως; Πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν 41 φόβον¹ μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα¹ οὖτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν¹ αὐτῷ;

Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν¹⁹ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν²⁰ τῶν 5 Γαδαρηνῶν.²¹ Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως 2 ἀπήντησεν²² αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων²³ ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,²⁴ ὃς τὴν κατοίκησιν²⁵ εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν:²⁶ καὶ 3 οὔτε άλύσεσιν²⁷ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι,²⁸ διὰ τὸ αὐτὸν 4 πολλάκις²⁹ πέδαις³⁰ καὶ άλύσεσιν²⁷ δεδέσθαι,²⁸ καὶ διεσπᾶσθαι³¹ ὑπ' αὐτοῦ τὰς άλύσεις,²⁷ καὶ τὰς πέδας³⁰ συντετρίφθαι:³² καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυεν³³ δαμάσαι:³⁴ καὶ διὰ παντός, νυκτὸς καὶ 5

¹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ² γεμίζω, fill, load. ³ πρύμνα, ης, ἡ, stern (of a ship). ⁴ προσκεφάλαιον, ου, τό, pillow, cushion. ⁵ καθεύδω, sleep. ⁴ διεγείρω, arouse completely, stir up. ⁷ μέλει, it is a care, it concerns. ⁸ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ¹⁰ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹¹ φιμόω, muzzle, silence. ¹² κοπάζω, stop, abate. ¹³ γαλήνη, ης, ἡ, calm. ¹⁴ δειλός, cowardly, timid. ¹⁵ οὕτως, thus, so. ¹⁶ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁷ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁸ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁹ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ²⁰ χώρα, ας, ἡ, land, region. ²¹ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ²² ἀπαντάω, meet, encounter. ²³ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ²⁴ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁵ κατοίκησις, εως, ἡ, dwelling, abode. ²⁶ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ²⁷ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ²⁸ δέω, bind, tie. ²⁹ πολλάκις, often, many times. ³⁰ πέδη, ης, ἡ, fetter, shackle. ³¹ διασπάω, tear apart, burst. ³² συντρίβω, break in pieces, crush. ³³ ἰσχύω, be strong, able. ³⁴ δαμάζω, tame, subdue.

Κατὰ Μᾶρκον 5:6 Byzantine NT

ήμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἡν κράζων καὶ κατακόπτων έαυτὸν λίθοις. Ίδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, 6 ἔδραμεν ^{4} καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ κράξας φωνῆ μεγάλη 7εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσης. "Ελεγεν γὰρ αὐτῷ, "Εξελθε, τὸ 8 πνεύμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, 9 Τί σοι ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Λεγεών ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί έσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς 10 ἀποστείλη ἔξω τῆς χώρας. ^{10} Ήν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη ^{11} 11 χοίρων 12 μεγάλη βοσκομένη: 13 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οί 12 δαίμονες, ¹⁴ λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ¹² ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν¹⁵ αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. 13 Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: ^{12} καὶ $\mathring{\text{ωρμησεν}}^{16}$ $\mathring{\text{η}}$ $\mathring{\text{αγέλη}}^{11}$ κατὰ τοῦ κρημνοῦ ^{17} εἰς τὴν θάλασσαν: ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι: καὶ ἐπνίγοντο ' ἐν τῆ θαλάσση. Οἱ δὲ βόσκοντες ^{13} τοὺς χοίρους ^{12} ἔφυγον, ^{20} καὶ ἀνήγγειλαν ^{21} εἰς 14την πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 22 Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός: καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν 15 δαιμονιζόμενον 23 καθήμενον καὶ ἱματισμένον 24 καὶ σωφρονοῦντα,

¹ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ² κατακόπτω, lacereate, cut. ³ μακρόθεν, from afar, afar. ⁴ τρέχω, run, exercise myself. ⁵ ὕγιστος, highest, most high. ⁶ ὁρκίζω, adjure, implore. ⁷ βασανίζω, torment, torture. ⁸ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁹ λεγεών, ώνος, ή, legion, very large number. ¹⁰ χώρα, ας, ή, land, region. ¹¹ ἀγέλη, ης, ή, herd, flock. ¹² χοῖρος, ου, ό, swine, pig. ¹³ βόσκω, feed. ¹⁴ δαίμων, ονος, ό, demon, evil spirit. ¹⁵ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁶ ὁρμάω, hasten on, rush. ¹⁷ κρημνός, οῦ, ό, steep bank, cliff. ¹⁸ δισχίλιοι, two thousand, 2000. ¹⁹ πνίγω, choke, strangle. ²⁰ φεύγω, flee, escape. ²¹ ἀναγγέλλω, announce, report. ²² ἀγρός, ου, ό, field, farm. ²³ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ²⁴ ἱματίζω, dress, clothe. ²⁵ σωφρονέω, be of sound mind, judgment.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 5:16

τὸν ἐσχηκότα τὸν Λεγεῶνα: καὶ ἐφοβήθησαν. Διηγήσαντο δὲ 16 αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν 17 ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει 18 αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἴνα ἤ μετ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ 19 ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, "Υπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύριος πεποίηκεν, καὶ ἤλέησέν σε. Καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῷ 20 Δεκαπόλει δοσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς: καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, 21 συνήχθη ὅχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ 22 ἰδού, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, 4 ὀνόματι Ἰάειρος, 5 καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει αὐτὸν 23 πολλά, λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως 7 ἔχει: ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῆ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῆ καὶ ζήσεται. Καὶ ἀπῆλθεν 24 μετ' αὐτοῦ: καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὅχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον 24 αὐτόν.

¹ λεγεών, ωνος, ἡ, legion, very large number. ² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ³ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁴χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ⁵ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ⁶ ἐμβαίνω, embark. ⁷ σός, your, yours. ⁸ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁹ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹⁰ Δεκάπολις, εως, ἡ, Decapolis. ¹¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹² διαπεράω, cross over, pass through. ¹³ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁴ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁵ Ἰάειρος, ου, ὁ, Jairus. ¹⁶ θυγάτριον, ου, τό, little daughter. ¹⁷ ἐσχάτως, finally, at the extremity. ¹⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁹ συνθλίβω, press together, crowd upon.

Κατὰ Μᾶρκον 5:25 Byzantine NT

Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει¹ αἵματος ἔτη² δώδεκα, καὶ πολλὰ 25 παθοῦσα τὰ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ώφεληθεῖσα, $\dot{a}$ άλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον $\dot{a}$ έλθοῦσα, ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλω 27 όπισθεν, ^{8} ήψατο ^{9} τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: ἔλεγεν γὰρ ὅτι Κἂν ^{10} τῶν ^{28} ίματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ή 29 πηγη τοῦ αἴματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ^{13} ἀπὸ τῆς μάστιγος. 14 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς 15 ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ 30 αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς εν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν, Τίς μου ήψατο των ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 31 Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ήψατο ; Καὶ περιεβλέπετο 18 ὶδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. Ἡ δὲ γυνὴ 32 φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, 2 εἰδυῖα δ γέγονεν ἐπ' αὐτῆ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν ^{20} αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ^{20} δὲ ^{24} εἶπεν αὐτῆ, Θύγατερ, ^{21} ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ^{22} ἀπὸ τῆς μάστιγός ^{14} σου.

¹ ῥύσις, εως, ἡ, flowing, hemorrhage. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁴ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ⁵ δαπανάω, spend, spend freely. ⁶ ἀφελέω, profit, help. ⁻ χείρων, worse. ⁶ ὅπισθεν, behind, after. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁰ κἄν, and if, even if. ¹¹ ξηραίνω, dry up, parch. ¹² πηγἡ, ῆς, ἡ, spring, fountain. ¹³ ἰάομαι, heal. ¹⁴ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ¹⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁻ συνθλίβω, press together, crowd upon. ¹৪ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹⁰ τρέμω, tremble, am afraid. ²⁰ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ²¹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²² ὑγιἡς, whole, healthy.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 5:35

Έτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες 35 ότι ή θυγάτηρ² σου ἀπέθανεν: τί ἔτι σκύλλεις³ τὸν διδάσκαλον; 36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ άρχισυναγώγω, Μη φοβοῦ: μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν 37 οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ίωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.⁵ Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ 38 καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας ἀρχισυναγώγου, ' άλαλάζοντας πολλά. Καὶ εἰσελθών λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε 39 καὶ κλαίετε; ⁷ Τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. ¹⁰ Καὶ 40 κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δέ, ἐκβαλών πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ^{13} ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. ^{14} Καὶ κρατήσας ^{15} ^{41} τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῆ, Ταλιθά, $^{^{16}}$ κοῦμι: $^{^{17}}$ ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, ¹⁸ Τὸ κοράσιον, ¹⁹ σοὶ λέγω, ἔγειραι. Καὶ 42 εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον ^{19} καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν ^{20} δώδεκα: καὶ ἐξέστησαν ^{21} ἐκστάσει ^{22} μεγάλη. Καὶ διεστείλατο ^{23} 43 αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο: καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῆ φαγεῖν.

¹ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ²θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ³σκύλλω, trouble, bother. ⁴συνακολουθέω, follow along with, accompany. ⁵Τάκωβος, James, Jacob. ⁶θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ⁷κλαίω, weep, weep for. ⁸ἀλαλάζω, cry aloud, wail loudly. ⁹ θορυβέω, make a commotion, agitate. ¹⁰ καθεύδω, sleep. ¹¹ καταγελάω, deride, ridicule. ¹² παραλαμβάνω, receive, take. ¹³ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁴ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹⁵ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹⁶ ταλιθά, little girl. ¹⁷κοῦμι, arise. ¹8 μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹⁰ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ²⁰ ἔτος, ους, τό, year. ²¹ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ²² ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ²³ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish.

Κατὰ Μᾶρκον 6:2 Byzantine NT

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ: καὶ 6 ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, 2 ἤρξατο ἐν τῆ συναγωγῆ διδάσκειν: καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; Καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἰὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ 3 Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; Καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 Ἐλεγεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος, ἐθεράπευσεν τῆ οἰκία αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἡδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ 5 ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσεν. Καὶ 6 ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀντῶν.

Καὶ περιῆγεν ^{19} τὰς κώμας ^{20} κύκλω ^{21} διδάσκων.

Καὶ προσκαλεῖται²² τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν 7 δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.²³ Καὶ παρήγγειλεν²⁴ αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς 8

¹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ² πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁴πόθεν, from where? whence. ⁵ τέκτων, ονος, ὁ, builder, carpenter. ⁶ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁷ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ⁶ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁰ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁰ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹¹ ἄτιμος, without honor, dishonored. ¹² συγγενής, kindred, relative. ¹³ ὁλίγος, little, few. ¹⁴ ἄρρωστος, sick, ill. ¹⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁶ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁷ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹ϐ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁰ περιάγω, lead around, go about. ²⁰ κώμη, ης, ἡ, village. ²¹ κύκλος, ου, ὁ, circle. ²² προσκαλέω, summon. ²³ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²⁴ παραγγέλλω, order, command.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:9

όδόν, εἰ μὴ ῥάβδον¹ μόνον: μὴ πήραν,² μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην³ χαλκόν:⁴ ἀλλ' ὑποδεδεμένους⁵ σανδάλια:' καὶ μὴ 9 ἐνδύσησθε⁻ δύο χιτῶνας.⁵ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, "Οπου ἐὰν 10 εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἔως ἄν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.' Καὶ 11 ὅσοι ἄν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι¹⁰ ἐκεῖθεν,' ἐκτινάξατε¹¹ τὸν χοῦν¹² τὸν ὑποκάτω¹³ τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον¹⁴ αὐτοῖς. Άμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον¹⁵ ἔσται Σοδόμοις¹⁶ ἢ Γομόρροις¹⁻ ἐν ἡμέρα κρίσεως,¹⁵ ἢ τῆ πόλει ἐκείνη. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσιν: 12 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον²⁰ ἐλαίω²¹ πολλοὺς 13 ἀρρώστους²² καὶ ἐθεράπευον.²⁵

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῷδης,²⁴ φανερὸν²⁵ γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα 14 αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν²⁶ αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι 15 Ἡλίας²⁷ ἐστίν: ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Προφήτης ἐστίν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ Ἡρῷδης²⁴ εἶπεν ὅτι Ὁν ἐγὼ 16 ἀπεκεφάλισα²⁸ Ἰωάννην, οὖτός ἐστιν: αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. 17

¹ ράβδος, ου, ή, staff, rod. ² πήρα, ας, ή, leather pouch, bag. ³ ζώνη, ης, ή, belt, girdle. ⁴ χαλκός, οῦ, ὁ, money, copper or bronze. ⁵ ὑποδέω, put on my feet. ⁶ σανδάλιον, ου, τό, sandal. ⁷ ἐνδύω, put on, clothe. ⁸ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ⁹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁰ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹¹ ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹² χοῦς, ὁ, soil, dust. ¹³ ὑποκάτω, under, below. ¹⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁵ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ¹⁶ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ¹⁷ Γόμορρα, ας, ή, Gomorrah. ¹⁸ κρίσις, εως, ή, judgment, judging. ¹⁹ μετανοέω, repent, change my mind. ²⁰ ἀλείφω, anoint. ²¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²² ἄρρωστος, sick, ill. ²³ θεραπεύω, heal, care for. ²⁴ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ²⁵ φανερός, manifest, apparent. ²⁶ ἐνεργέω, work, effect. ²⁷ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ²⁸ ἀποκεφαλίζω, behead.

Κατὰ Μᾶρκον 6:18 Byzantine NT

Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης¹ ἀποστείλας ἐκράτησεν² τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν³ αὐτὸν ἐν φυλακῆ,⁴ διὰ Ἡρωδιάδα⁵ τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Έλεγεν 18γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδη¹ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ 19 ήθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι: καὶ οὐκ ἠδύνατο: ὁ γὰρ Ἡρώδης 20 έφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἄγιον, καὶ συνετήρει ^{10} αὐτόν: καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως ^{11} αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, 21 ὅτε Ἡρώδης 21 τοῖς γενεσίοις ^{13} αὐτοῦ δεῖπνον ^{14} ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν ^{15} αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς τος τῆς Ἡρωδιάδος 5 οργησαμένης, is καὶ ἀρεσάσης i9 τῷ Ἡρώδη i συνανακειμένοις, 20 είπεν δ βασιλεύς τῷ κορασίῳ, 21 Αἴτησόν με δ έὰν θέλης, καὶ δώσω σοί: καὶ ὤμοσεν²² αὐτῆ ὅτι Ὁ ἐάν με 23 αἰτήσης, δώσω σοί, ἔως ἡμίσους²³ τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ 24 έξελθοῦσα εἶπεν τῆ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπεν, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 24 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ 25

¹ Ἡρῷδης, ου, ὁ, Herod. ² κρατέω, grasp, lay hold of. ³ δέω, bind, tie. ⁴ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁵ Ἡρῳδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ⁶ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ⁷ γαμέω, marry. ⁸ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁹ ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ¹⁰ συντηρέω, preserve, treasure. ¹¹ ἡδέως, sweetly, gladly. ¹² εὔκαιρος, timely, suitable. ¹³ γενέσια, ων, τό, birthday celebration. ¹⁴ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹⁵ μεγιστάν, ᾶνος, ὁ, great man, magnate. ¹⁶ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁷ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁸ ὀρχέομαι, dance. ¹⁹ ἀρέσκω, please, serve. ²⁰ συνανάκειμαι, recline at table with. ²¹ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ²² ὀμνύω, swear, take an oath. ²³ ἤμισυς, half. ²⁴ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:26

σπουδῆς¹ πρὸς τὸν βασιλέα, ἤτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἴνα μοι δῷς ἐξαυτῆς² ἐπὶ πίνακι³ τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.⁴ 26 Καὶ περίλυπος⁵ γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ τοὺς ὅρκους⁶ καὶ τοὺς συνανακειμένους⁻ οὐκ ἡθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.⁵ Καὶ εὐθέως 27 ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτοραց ἐπέταξεν¹ο ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἀπελθών ἀπεκεφάλισεν¹¹ αὐτὸν ἐν τῆ 28 φυλακῆ,¹² καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι,³ καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ:¹³ καὶ τὸ κοράσιον¹³ ἔδωκεν αὐτὴν τῆ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤλθον, καὶ ἤραν 29 τὸ πτῶμα¹⁴ αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.¹5

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν¹⁶ 30 αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν 31 αὐτοῖς, Δεῦτε¹⁷ ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε¹⁸ ὀλίγον.^{19 τ}Ησαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.²⁰ Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον²¹ 32 τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ 33 ἐπέγνωσαν²² αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῆ²³ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον²⁴ ἐκεῖ, καὶ προῆλθον²⁵ αὐτούς, καὶ συνῆλθον²⁶ πρὸς

¹ σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence. ² ἐξαντῆς, at once, forthwith. ³ πίναξ, ακος, ἡ, board, dish. ⁴ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁵ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ⁶ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ⁷ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁸ ἀθετέω, reject, annul. ⁹ σπεκουλάτωρ, ορος, ὁ, courier, executioner. ¹⁰ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹¹ ἀποκεφαλίζω, behead. ¹² φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹³ κοράσιον, ου, τό, girl, little girl. ¹⁴ πτώμα, τος, τό, dead body, corpse. ¹⁵ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁷ δεῦτε, comel. ¹⁸ ἀναπαύω, refresh, take rest. ¹⁹ ὀλίγος, little, few. ²⁰ εὐκαιρέω, have opportunity, time. ²¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²² ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ²³ πεζῆ, by land, on foot. ²⁴ συντρέχω, run together, go with. ²⁵ προέρχομαι, go in front, precede. ²⁶ συνέρχομαι, come together, come or go with.

Κατὰ Μᾶρκον 6:34 Byzantine NT

Καὶ ἐξελθών εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολύν ὄχλον, καὶ 34 ἐσπλαγχνίσθη¹ ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα² μὴ ἔχοντα ποιμένα: καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας 35 πολλής γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι Ἔρημός ^{4} ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή: 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλως ἀγροὺς καὶ κώμας ^{7} ἀγοράσωσιν ^{8} ἑαυτοῖς ἄρτους. Tί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. $\odot$ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δ ότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 37Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν® δηναρίων° διακοσίων ^{10} ἄρτους, καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν; $^{\circ}$ Ο δὲ λέγει αὐτοῖς, $^{\circ}$ 38 Πόσους άρτους έχετε; Υπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες λέγουσιν, Πέντε, ^{12} καὶ δύο ἰχθύας. ^{13} Καὶ ἐπέταξεν ^{14} αὐτοῖς 39 άνακλῖναι ^{15} πάντας συμπόσια ^{16} συμπόσια ^{16} ἐπὶ τῷ γλωρῷ ^{17} χόρτω. ^{18} Καὶ ἀνέπεσον ^{19} πρασιαὶ ^{20} πρασιαί, ^{20} ἀνὰ ^{21} ἑκατὸν ^{22} καὶ ^{40} ἀνὰ ^{21} πεντήκοντα. ^{23} Καὶ λαβών τοὺς πέντε ^{12} ἄρτους καὶ τοὺς δύο 41 $i \chi \theta \dot{\nu} \alpha \varsigma$, $\dot{\zeta}^{13}$ άναβλέ $\psi \alpha \varsigma^{24}$ εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν, $\dot{\zeta}^{25}$ καὶ κατέκλασεν 26 τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν²⁷ αὐτοῖς: καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ^{13} ἐμέρισεν ^{28} πᾶσιν. Καὶ 42

¹ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ² πρόβατον, ου, τό, sheep. ³ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁵ κύκλος, ου, ὁ, circle. ⁶ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁷ κώμη, ης, ἡ, village. ⁸ ἀγοράζω, buy. ⁹ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹⁰ διακόσιοι, two hundred, 200. ¹¹ πόσος, how many? how great? ¹² πέντε, five, 5. ¹³ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁴ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁵ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁶ συμπόσιον, ου, τό, party, group. ¹⁷ χλωρός, pale green, pale. ¹⁸ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ¹⁹ ἀναπίπτω, recline, lie down. ²⁰ πρασιά, ᾶς, ἡ, group, company formed into divisions. ²¹ ἀνά, upwards, upon. ²² ἐκατόν, hundred, 100. ²³ πεντήκοντα, fifty, 50. ²⁴ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²⁵ εὐλογέω, bless. ²⁶ κατακλάω, break in pieces. ²⁷ παρατίθημι, set before, entrust. ²⁸ μερίζω, divide, part.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 6:43

ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν: καὶ ἦραν κλασμάτων 43 δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ ἦσαν οἱ 44 φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ^{7} τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι ^{8} εἰς τὸ πλοῖον, 45 καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, εως αὐτὸς ἀπολύση τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος 12 αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ 46 όρος προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας $^{^{13}}$ γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσ ω 47 τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς 48 $βασανιζομένους¹⁴ ἐν τῷ ἐλαύνειν, <math>^{15}$ ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ^{16} ἐναντίος ^{17} αὐτοῖς, καὶ περὶ τετάρτην 18 φυλακὴν 19 τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης: καὶ ἤθελεν παρελθεῖν²⁰ αὐτούς. Οἱ δέ, ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, 49 ἔδοξαν φάντασμα ^{21} εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν: ^{22} πάντες γὰρ αὐτὸν 50 είδον, καὶ ἐταράχθησαν. 23 Καὶ εὐθέως ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε:²⁴ ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς 51 αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ^{25} ὁ ἄνεμος: ^{16} καὶ λίαν ^{26} έκπερισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, ^{27} καὶ ἐθαύμαζον. ^{28} Οὐ γὰρ 52

¹χορτάζω, eat until full, be filled. ² κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ³ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ⁴ πλήρης, full. ⁵ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ⁶ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ⁷ ἀναγκάζω, force, compel. ⁸ ἐμβαίνω, embark. ⁹ προάγω, lead forth, go before. ¹⁰ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹¹ Βηθσαϊδά, ή, Bethsaida. ¹² ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ¹³ ὄψιος, late. ¹⁴ βασανίζω, torment, torture. ¹⁵ ἐλαύνω, drive or push, row. ¹⁶ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ¹⁷ ἐναντίος, opposite, hostile. ¹⁸ τέταρτος, fourth. ¹⁹ φυλακή, ῆς, ή, guard, prison. ²⁰ παρέρχομαι, pass by, go by. ²¹ φάντασμα, τος, τό, apparition, ghost. ²² ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²³ ταράσσω, trouble, agitate. ²⁴ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ²⁵ κοπάζω, stop, abate. ²⁶ λίαν, greatly, very. ²⁷ ἔξίστημι, amaze, be amazed. ²⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Κατὰ Μᾶρκον 6:53

συνῆκαν ^{1} ἐπὶ τοῖς ἄρτοις: ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη. ^{2}

Καὶ διαπεράσαντες³ ἤλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ,⁴ καὶ 53 προσωρμίσθησαν.⁵ Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως 54 ἐπιγνόντες⁶ αὐτόν, περιδραμόντες⁻ ὅλην τὴν περίχωρον⁵ ἐκείνην, 55 ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοιςˀ τοὺς κακῶς¹⁰ ἔχοντας περιφέρειν,¹¹ ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστιν. Καὶ ὅπου ἄν εἰσεπορεύετο¹² εἰς 56 κώμας¹³ ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς,¹⁴ ἐν ταῖς ἀγοραῖς¹⁵ ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας,¹⁶ καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἄν¹⁻ τοῦ κρασπέδου¹δ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται:¹⁰ καὶ ὅσοι ἄν ἤπτοντο¹⁰ αὐτοῦ ἐσῷζοντο.

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν 7 γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων: καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν 2 μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς² χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις,² ἐσθίοντας ἄρτους ἐμέμψαντο.² Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ 3 Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῆ² νίψωνται² τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες² τὴν παράδοσιν² τῶν πρεσβυτέρων: καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, 4 ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσιν: καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ

¹συνίημι, understand, consider. ²πωρόω, harden, render callous. ³διαπεράω, cross over, pass through. ⁴Γεννησαρέτ, ή, Gennesaret. ⁵ προσορμίζω, anchor at a place. ⁶ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁷περιτρέχω, run around, run about. ⁸περίχωρος, ου, ή, neighboring. ⁹κράβαττος, ου, ό, mattress, pallet. ¹⁰κακῶς, badly, evilly. ¹¹περιφέρω, carry about, carry around. ¹² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹³κώμη, ης, ή, village. ¹⁴ἀγρός, ου, ό, field, farm. ¹⁵ἀγορά, ᾶς, ή, marketplace, place of assembly. ¹⁶ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁷κἄν, and if, even if. ¹⁸κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ¹⁹ἄπτομαι, touch or handle. ²⁰κοινός, common, unclean. ²¹ἄνιπτος, unwashed. ²²μέμφομαι, find fault with, blame. ²³πυγμή, ῆς, ή, hand and wrist, fist. ²⁴νίπτω, wash. ²⁵κρατέω, grasp, lay hold of. ²⁶παράδοσις, εως, ή, tradition, instruction.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 7:5

παρέλαβον ^{1} κρατεῖν, ^{2} βαπτισμούς ^{3} ποτηρίων ^{4} καὶ ξεστῶν ^{5} καὶ χαλκίων καὶ κλινών. Έπειτα ἐπερωτώσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι 5 καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσιν κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις το χερσὶν έσθίουσιν τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Καλῶς 1 6 προεφήτευσεν ^{12} ' ^{12} ' ^{13} περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν ^{14} ὡς γέγραπται, Οὖτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν ^{15} με τιμᾳ, ^{16} ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ^{17} ἀπέχει ^{18} ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην ^{19} δὲ σέβονταί ^{20} με, 7διδάσκοντες διδασκαλίας εντάλματα α άνθρώπων. Άφέντες γὰρ 8 τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε² τὴν παράδοσιν³ τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμούς ^{3} ξεστῶν ^{5} καὶ ποτηρίων: ^{4} καὶ ἄλλα παρόμοια ^{23} τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς 11 ἀθετεῖτε 24 9 την έντολην τοῦ θεοῦ, ἵνα την παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωσῆς γὰρ εἶπεν, Τίμα 16 τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου: καί, Ὁ κακολογῶν²5 πατέρα ἢ μητέρα θανάτω τελευτάτω:²6 ὑμεῖς 11 δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβᾶν, 27 ὅ ἐστιν, δῶρον, ^{28} δ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ώφεληθῆς: ^{29} καὶ οὐκέτι ^{30} ἀφίετε 12 αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, 13

¹παραλαμβάνω, receive, take. ² κρατέω, grasp, lay hold of. ³ βαπτισμός, οῦ, ὁ, washing, cleansing. ⁴ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁵ ξέστης, ου, ὁ, pitcher, jug. ⁶ χαλκίον, ου, τό, bronze vessel. ⁷ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ⁸ ἔπειτα, then, after this. ⁹παράδοσις, εως, ἡ, tradition, instruction. ¹⁰ ἄνιπτος, unwashed. ¹¹ καλῶς, rightly, well. ¹² προφητεύω, prophesy, foretell. ¹³ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁴ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁵ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ¹⁶ τιμάω, honor, value at a price. ¹⁷ πόρρω, far (away), far. ¹⁸ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁹ μάτην, in vain, no end. ²⁰ σέβομαι, reverence, worship. ²¹ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ²² ἔνταλμα, τος, τό, precept, commandment. ²³ παρόμοιος, like, similar. ²⁴ ἀθετέω, reject, annul. ²⁵ κακολογέω, speak evil of, revile. ²⁶ τελευτάω, die, end. ²⁷ Κορβᾶν, gift to God, corban. ²⁸ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²⁹ ὼφελέω, profit, help. ³⁰ οὐκέτι, no longer, no more.

Κατὰ Μᾶρκον 7:14 Byzantine NT

ακυροῦντες τον λόγον τοῦ θεοῦ τῆ παραδόσει ύμῶν ἡ παρεδώκατε: καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ 14 προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄγλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου 15 εἰσπορευόμενον ^{7} εἰς αὐτόν, δ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι: ^{8} άλλὰ τὰ έκπορευόμενα άπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. Εἴ τις ἔχει ὧτα ^{10} ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν 16 εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί 18 έστε; Oύ νοεῖτε ^{12} ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν ^{6} εἰσπορευόμενον ^{7} εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ^{8} ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται ^{7} 19 αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, ¹³ καὶ εἰς τὸν άφεδρῶνα¹⁴ ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα. ¹⁶ 20 "Ελεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοί ^{s} τὸν ἄνθρωπον. $^{"}Εσωθεν^{^{17}}$ γάρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ^{21} ανθρώπων οἱ διαλογισμοί ^{18} οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, ^{19} πορνεῖαι, ^{20} φόνοι, ^{21} κλοπαί, ^{22} πλεονεξίαι, ^{23} πονηρίαι, ^{24} δόλος, ^{25} 22 ἀσέλγεια, ^{26} ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ^{27} ὑπερηφανία, ^{28}

¹ ἀκυρόω, revoke, invalidate. ² παράδοσις, εως, ή, tradition, instruction. ³ παρόμοιος, like, similar. ⁴ προσκαλέω, summon. ⁵ συνίημι, understand, consider. ⁶ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ⁷ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁶ κοινόω, make common, defile. ⁶ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹¹ο οὕς, ους, τό, ear. ¹¹ ἀσύνετος, without understanding, unintelligent. ¹² νοέω, understand, consider. ¹³ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ¹⁴ ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, toilet, latrine. ¹⁵ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹⁶ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹⁻ ἔσωθεν, from within, within. ¹⁶ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹⁰ μοιχεία, ας, ἡ, adultery. ²⁰ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ²¹ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ²² κλοπή, ῆς, ἡ, theft, thieving. ²³ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ²⁴ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ²⁵ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ²⁶ ἀσέλγεια, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ²⁻ βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ²δ ὑπερηφανία, ας, ἡ, arrogance, haughtiness.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 7:23

ἀφροσύνη: ^{1} πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ^{2} ἐκπορεύεται, ^{3} καὶ ^{2} κοινοῖ ^{4} τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος. ^{s} ^{24} Καὶ εἰσελθών εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ήδυνήθη λαθεῖν. ' Ακούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ 25 θυγάτριον $^{^{10}}$ αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, $^{^{11}}$ ἐλθοῦσα προσέπεσεν $^{^{12}}$ πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ: ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Ευραφοινίκισσα 26 τῷ γένει: 5 καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς το αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῆ, Ἄφες πρῶτον 27 χορτασθῆναι¹⁷ τὰ τέκνα: οὐ γὰρ καλόν ἐστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.¹8 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει 28 αὐτῷ, Nαί, ^{19} κύριε: καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ^{18} ὑποκάτω ^{20} τῆς τραπέζης 21 ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων 22 τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν αὐτῆ, 29 Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε: ἐξελήλυθεν τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός 6 σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὖρεν τὸ 30 δαιμόνιον έξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα 6 βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.23

¹ἀρροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ²ἔσωθεν, from within, within. ³ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁴κοινόω, make common, defile. ⁵ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁶μεθόριον, ου, τό, confine, border. ⊓τύρος, ου, ἡ, Tyre. διδών, ωνος, ἡ, Sidon. ⁰λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹⁰ θυγάτριον, ου, τό, little daughter. ¹¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹² προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹³ Ἑλληνίς, ίδος, ἡ, Greek, Greek woman. ¹⁴ Συροφοινίκισσα, ης, ἡ, Syrophoenician woman, Syrophoenician. ¹⁵γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁶θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁻ χορτάζω, eat until full, be filled. ¹δ κυνάριον, ου, τό, little dog. ¹⁰ναί, yes, truly. ²⁰ ὑποκάτω, under, below. ²¹ τράπεζα, ης, ἡ, table. ²² ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ²³ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed.

Κατὰ Μᾶρκον 7:31 Byzantine NT

Καὶ πάλιν ἐξελθών ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, $\tilde{\beta}$ ἤλθεν πρὸς 31 τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ ^{4} μέσον τῶν ὁρίων ^{1} Δ εκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογγιλάλον, καὶ 32 παρακαλούσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῆ $^{\circ}$ αὐτῷ τὴν χεῖρα. ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλεν τοὺς δακτύλους ^{10} αὐτοῦ εἰς τὰ ὧτα ^{11} αὐτοῦ, καὶ πτύσας ^{12} ήψατο ^{13} τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας 14 εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξεν, 15 34 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ^{16} ὅ ἐστιν, Δ ιανοίχθητι. ^{17} Καὶ εὐθέως 35 διηνοίχθησαν¹⁷ αὐτοῦ αἱ ἀκοαί: καὶ ἐλύθη¹⁹ ὁ δεσμὸς²⁰ τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 21 Καὶ διεστείλατο 22 αὐτοῖς ἵνα 36 μηδενὶ εἴπωσιν: ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, 22 μᾶλλον περισσότερον ^{23} ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισσ $\tilde{\omega}_{c}^{24}$ ἐξεπλήσσοντο, ^{25} 37 λέγοντες, Καλ $\tilde{\omega}_{c}^{26}$ πάντα πεποίηκεν: καὶ τοὺς κωφοὺς ^{6} ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους²⁷ λαλεῖν.

Έν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου²⁸ ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ **8** ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος²⁹ ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνίζομαι³⁰ ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη 2

¹ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ² Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ³ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ⁴ ἀνά, upwards, upon. ⁵ Δεκάπολις, εως, ἡ, Decapolis. ⁶ κωφός, deaf, dumb. ⁷ μογγιλάλος, ου, ὁ, one speaking with difficulty. ⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁹ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁰ δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ¹¹ οὖς, ους, τό, ear. ¹² πτύω, spit. ¹³ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁴ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁵ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹⁶ ἐφφαθά, ephphatha, be opened! ¹⁷ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁸ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ¹⁹ λύω, He/she was untied. ²⁰ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ²¹ ὀρθῶς, rightly, correctly. ²² διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ²³ περισσός, excessive, abundant. ²⁴ ὑπερπερισσώς, beyond all measure, utterly. ²⁵ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²⁶ καλῶς, rightly, well. ²⁷ ἄλαλος, speechless, mute. ²⁸ πάμπολυς, very great. ²⁹ προσκαλέω, summon. ³⁰ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 8:3

ήμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν: καὶ 3 έὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις² εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται³ ἐν τῆ όδῷ: τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ^{4} ἥκουσιν. ^{5} Καὶ ἀπεκρίθησαν ^{4} αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ^{7} ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; ^{8} Καὶ ἐπηρώτα αὐτούς, Π όσους ^{3} 5 ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ παρήγγειλεν ο όχλω 6 ἀναπεσεῖν έπὶ τῆς γῆς: καὶ λαβὼν τοὺς έπτὰ ἄρτους, εὐγαριστήσας 12 ἔκλασεν 13 καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν: ^{14} καὶ παρέθηκαν ^{14} τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχον ἰχθύδια ^{15} 7ολίγα: ^{16} καὶ εὐλογήσας ^{17} εἶπεν παραθεῖναι ^{14} καὶ αὐτά. ^{7} Εφαγον δέ, ^{8} καὶ ἐχορτάσθησαν: ^{7} καὶ ἡραν περισσεύματα $^{^{18}}$ κλασμάτων $^{^{19}}$ ἑπτὰ σπυρίδας. ^{20} ^{7} Ησαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι: ^{21} καὶ 9 ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ εὐθέως ἐμβὰς²² εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν 10 μαθητών αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη $^{^{23}}$ Δαλμανουθά. $^{^{24}}$

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν² αὐτῷ, ζητοῦντες 11 παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες² αὐτόν. Καὶ 12 ἀναστενάξας² τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ² αὕτη

¹προσμένω, wait longer, remain. ²νῆστις, ὁ, not eating, hungry. ³ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ⁴μακρόθεν, from afar, afar. ⁵ ἥκω, have come, am present. ⁶πόθεν, from where? whence. ⁷χορτάζω, eat until full, be filled. ⁸ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ⁹πόσος, how many? how great? ¹⁰παραγγέλλω, order, command. ¹¹ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹² εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹³ κλάω, break. ¹⁴παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁵ ἰχθύδιον, ου, τό, small fish, little fish. ¹⁶ ὁλίγος, little, few. ¹⁷ εὐλογέω, bless. ¹⁸περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁹ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ²⁰ σπυρίς, ίδος, ἡ, large basket, plaited basket. ²¹ τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ²² ἐμβαίνω, embark. ²³ μέρος, ους, τό, part, portion. ²⁴ Δαλμανουθά, ἡ, Dalmanutha. ²⁵ συζητέω, discuss, dispute. ²⁶ πειράζω, test, tempt. ²⁷ ἀναστενάζω, sigh deeply, groan or sigh deeply. ²⁸γενεά, ᾶς, ἡ, generation.

Κατὰ Μᾶρκον 8:13 Byzantine NT

σημεῖον ἐπιζητεῖ; Αμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾳ ταύτῃ σημεῖον. Καὶ ἀφεὶς αὐτούς, ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον, 13 ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' 14 ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, Όρᾶτε, 15 βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῷδου. Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι Ἡρτους οὐκ 16 ἔχομεν. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ὅτι 17 ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὔπω¹ νοεῖτε,¹ οὐδὲ συνίετε;² Ἑτι πεπωρωμένην¹ ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ 18 βλέπετε; Καὶ ὧτα¹ ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; Καὶ οὐ μνημονεύετε;¹ 19 "Ότε τοὺς πέντε¹ ἄρτους ἔκλασα¹ εἰς τοὺς πεντακισχιλίους,¹ πόσους¹ κοφίνους² πλήρεις² κλασμάτων² ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. "Ότε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους,² 20 πόσων¹ σπυρίδων² πληρώματα² κλασμάτων² ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς οὐ συνίετε;¹ 21

¹ ἐπίζητέω, seek for, seek after. ² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ³ ἐμβαίνω, embark. ⁴ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ⁵ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁴ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ⁻ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ⁴ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁵ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹¹ οὔπω, not yet. ¹¹ νοέω, understand, consider. ¹² συνίημι, understand, consider. ¹³ πωρόω, harden, render callous. ¹⁴ οὕς, ους, τό, ear. ¹⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁶ πέντε, five, 5. ¹⁻ κλάω, break. ¹ፆ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ¹⁰ πόσος, how many? how great? ²⁰ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket. ²¹ πλήρης, full. ²² κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ²³ τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ²⁴ σπυρίς, ίδος, ἡ, large basket, plaited basket. ²⁵ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 8:22

Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ 22 παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς 23 χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν ἀὐτὸν ἔξω τῆς κώμης: καὶ πτύσας εἰς τὰ ὅμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι 24 ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. Εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς 25 χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς τὰ ἄπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων, 26 Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης, μηδὲ εἴπης τινὶ ἐν τῆ κώμη.

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας 27
Καισαρείας τῆς Φιλίππου: καὶ ἐν τῆ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: καὶ ἄλλοι 28 Ἡλίαν: ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν. Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, 29 Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ 30 λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν 31

¹Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ²ἄπτομαι, touch or handle. ³ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁴ἐξάγω, lead out. ⁵ κώμη, ης, ἡ, village. ⁶ πτύω, spit. ⁷ ὅμμα, ος, τό, eye. ⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁹ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ¹¹ εἶτα, then, thereafter. ¹² ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹³ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹⁴ τηλαυγῶς, plainly, clearly. ¹⁵ ἄπας, each, every. ¹⁶ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹⁷ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹⁸ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ¹⁹ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ²⁰ ἐπιτιμάω, rebuke, warn.

Κατὰ Μᾶρκον 8:32 Byzantine NT

υίὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι άπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθήναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήναι: καὶ παρρησία³ 32 τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν ^{5} αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐπιστραφείς, ^{6} καὶ ἰδών τοὺς μαθητὰς 33 αὐτοῦ, ἐπετίμησεν τῷ Πέτρῳ, λέγων, "Υπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ: ὅτι οὐ φρονεῖςς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 Καὶ προσκαλεσάμενος τον σχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, "Όστις θέλει ὀπίσω ^{7} μου ἀκολουθεῖν, άπαρνησάσθω ^{11} έαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν ^{12} αὐτοῦ, καὶ άκολουθείτω μοι. Ός γὰρ ἄν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, 35 ἀπολέσει αὐτήν: $\delta \zeta \delta'$ ἂν ἀπολέση τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ^{13} έμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὖτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὡφελήσει 4 36 ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήση ^{15} τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθ $\tilde{\eta}^{16}$ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; "Η τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα¹⁷ τῆς ψυχῆς 37 αὐτοῦ; $^{\circ}$ Ος γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθ $\tilde{\eta}^{18}$ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τ $\tilde{\eta}$ 38 γενε $\tilde{a}^{19}$ ταύτη τῆ μοιχαλίδι ^{20} καὶ ἁμαρτωλ $\tilde{a}$, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ανθρώπου ἐπαισχυνθήσεται ε αὐτόν, ὅταν ἔλθη ἐν τῆ δόξη τοῦ

¹πάσχω, suffer, am acted upon. ² ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ³ παρρησία, ας, ή, boldness, confidence. ⁴προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁷ ὀπίσω, behind, after (gen). ⁸ Σατανᾶς, ᾶ, δ, Satan, adversary. ⁹ φρονέω, think, judge. ¹⁰ προσκαλέω, summon. ¹¹ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹² σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹³ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁴ ἀφελέω, profit, help. ¹⁵ κερδαίνω, gain, win. ¹⁶ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ¹⁷ ἀντάλλαγμα, τος, τό, exchange, purchasing price. ¹⁸ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁹ γενεά, ᾶς, ή, generation. ²⁰ μοιχαλίς, ίδος, ή, adulteress. ²¹ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:2

πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε 9 ἐστηκότων, οἴτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἔως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἔξ² παραλαμβάνει³ ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν 2 Ἰάκωβον⁴ καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει⁵ αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλὸν⁶ κατ' ἰδίαν μόνους.⁻ Καὶ μετεμορφώθηⁿ ἔμπροσθεν² αὐτῶν, καὶ τὰ 3 ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα,¹⁰ λευκὰ¹¹ λίαν¹² ὡς χιών,¹³ οἷα γναφεὺς¹⁵ ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.¹⁶ Καὶ ὤφθη αὐτοῖς 4 Ἡλίας¹⁻ σὺν Μωσῆ, καὶ ἤσαν συλλαλοῦντες¹ⁿ τῷ Ἰησοῦ. Καὶ 5 ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς¹⁰ τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ Ἡλία¹⁻ μίαν. Οὐ γὰρ ἤδει τί λαλήσει: ἦσαν γὰρ 6 ἔκφοβοι.²⁰ Καὶ ἐγένετο νεφέλη²¹ ἐπισκιάζουσα²² αὐτοῖς: καὶ ἤλθεν 7 φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης,²¹ Οὖτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐξάπινα²³ περιβλεψάμενοι,²⁴ οὐκέτι²⁵ οὐδένα 8 εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

¹γεύομαι, taste, experience. ² ξξ, six, 6. ³ παραλαμβάνω, receive, take. ⁴ Τάκωβος, James, Jacob. ⁵ ἀναφέρω, bring up, offer. ⁶ ὑψηλός, high, lofty. ⁷ μόνος, only, alone. ⁸ μεταμορφόω, change the form, transform. ⁹ ξμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁰ στίλβω, shine, be radiant. ¹¹ λευκός, white, bright. ¹² λίαν, greatly, very. ¹³ χιών, όνος, ή, snow. ¹⁴ οἷος, such as, of what kind. ¹⁵ γναφεύς, έως, ό, one who cleans woolen cloth. ¹⁶ λευκαίνω, make white, whiten. ¹⁷ Ἡλίας, ου, ό, Elijah. ¹⁸ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁹ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁰ ἔκφοβος, terrified, greatly terrified. ²¹ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ²² ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ²³ ἐξάπινα, suddenly, unexpectedly. ²⁴ περιβλέπομαι, look around, look around on. ²⁵ οὐκέτι, no longer, no more.

Κατὰ Μᾶρκον 9:9 Byzantine NT

Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὅρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα 9 μηδενὶ διηγήσωνται ἄ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, 10 συζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτων 11 αὐτόν, λέγοντες ὅτι Λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ ἀποκριθείς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἡλίας μὲν ἐλθὼν 12 πρῶτον, ἀποκαθιστῷ πάντα: καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθη καὶ ἐξουδενωθῆ. Αλλὰ λέγω 13 ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἡθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὅχλον πολὺν περὶ αὐτούς, καὶ 14 γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὅχλος ἰδὼν 15 αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες πσπάζοντο αὐτόν. Καὶ 16 ἐπηρώτησεν τοὺς γραμματεῖς, Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; Καὶ 17 ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὅχλου εἶπεν, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἄν αὐτὸν 18 καταλάβη, ἡήσσει αὐτόν: καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται: καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου

 $^{^1}$ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ^{2} διηγέομαι, relate fully, relate in full. ^{3} κρατέω, grasp, lay hold of. ^{4} συζητέω, discuss, dispute. ^{5} Ήλίας, ου, δ, Elijah. ^{6} ἀποκαθίστημι, restore, give back. ^{7} πάσχω, suffer, am acted upon. ^{8} ἔξουδενόω, ignore, despise. ^{9} ἔκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ^{10} προστρέχω, run up to, run to. ^{11} ἄλαλος, speechless, mute. ^{12} καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ^{13} ῥήγνυμι, break apart, throw down. ^{14} ἀφρίζω, foam at the mouth. ^{15} τρίζω, gnash, grind. ^{16} όδούς, δ, tooth. ^{17} ξηραίνω, dry up, parch.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:19

ΐνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ 19 λέγει, Ω^2 γενεὰ ^{3} ἄπιστος, ^{4} ἕως πότε ^{5} πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; * Εως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν 20 αὐτὸν πρὸς αὐτόν: καὶ ἰδών αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν: καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ 21 ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος $^{^{10}}$ χρόνος ἐστίν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; O δὲ εἶπεν, Π αιδιόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ 22 είς τὸ πῦρ ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέση αὐτόν: ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ^{13} ήμῖν, σπλαγχνισθεὶς ^{14} ἐφ' ήμᾶς. ^{14} δὲ ^{23} Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ 24 δακρύων ^{16} ἔλεγεν, Π ιστεύω, κύριε, βοήθει ^{13} μου τῆ ἀπιστία. ^{17} 25 Ίδων δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει εκτίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, 20 λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον 21 καὶ κωφόν, ^{22} ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ^{23} ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι ^{24} εἰσέλθης εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν ^{7} αὐτόν, 26 έξῆλθεν: καὶ ἐγένετο ώσεὶ ενεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας²⁶ αὐτὸν τῆς χειρός, ἤγειρεν 27

¹ ἰσχύω, be strong, able. ² ὧ, Oh! omega. ³ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁴ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ⁵ πότε, when? at what time? 6 ἀνέχομαι, endure, bear with. ⁷ σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ⁸ κυλίω, roll. ⁹ ἀφρίζω, foam at the mouth. ¹⁰ πόσος, how many? how great? ¹¹ παιδιόθεν, from childhood. ¹² πολλάκις, often, many times. ¹³ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁴ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹⁵ δυνατός, powerful, possible. ¹⁶ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁻ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁵ ἐπισυντρέχω, run together again, run together to. ¹⁰ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁰ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²¹ ἄλαλος, speechless, mute. ²² κωφός, deaf, dumb. ²³ ἐπιτάσσω, command, give order. ²⁴ μηκέτι, no longer. ²⁵ ώσεί, like, about. ²⁶ κρατέω, grasp, lay hold of.

Κατὰ Μᾶρκον 9:28 Byzantine NT

αὐτόν: καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ 28 αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὅτι Ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος¹ ἐν οὐδενὶ 29 δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῆ² καὶ νηστεία.³

Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας: καὶ οὐκ 30 ἤθελεν ἵνα τις γνῷ. Ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ 31 ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν: καὶ ἀποκτανθείς, τῆ τρίτη ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο 32 αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ: καὶ ἐν τῆ οἰκία γενόμενος ἐπηρώτα 33 αὐτούς, Τί ἐν τῆ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων: 34 πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῆ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ 35 καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ 36 λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν: καὶ ἐναγκαλισάμενος ἀὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς: Ὁς ἐὰν ἕν τῶν τοιούτων 37 παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται: καὶ δς ἐὰν ἐμὲ

¹ γένος, ους, τό, race, kind. ² προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ³ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ⁴ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁵ παραπορεύομαι, go beside, go past. ⁶ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁷ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ⁸ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁹ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁰ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹¹ καθίζω, seat, sit. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ διάκονος, ου, ὁ, minister, deacon. ¹⁴ ἐναγκαλίζομαι, take in one's arms, hug.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 9:38

δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

Άπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰωάννης, λέγων, Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ 38 όνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, δς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν: καὶ έκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, 39 Μὴ κωλύετε αὐτόν: οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ονόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ² κακολογῆσαί³ με. Ὁς γὰρ οὐκ 40 ἔστιν καθ' ύμῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. Ὁς γὰρ ἄν ποτίση ὑμᾶς 41 ποτήριον⁵ ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ύμῖν, οὐ μὴ ἀπολέση τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίση 42 ένα τῶν μικρῶν® τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς τον τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζη σε ἡ χείρ 43 σου, ἀπόκοψον ^{12} αὐτήν: καλόν σοι ἐστὶν κυλλὸν ^{13} εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, 14 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ^{15} ὅπου ὁ σκώλη ξ^{16} αὐτῶν οὐ τελευτᾶ, ^{17} καὶ 44τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζη σε, 45ἀπόκοψον¹² αὐτόν: καλόν ἐστίν σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, η τους δύο πόδας ἔχοντα βληθηναι εἰς τὴν γέενναν, 14 εἰς τὸ πῦρ

¹ κωλύω, forbid, hinder. ² ταχύ, quickly, speedily. ³ κακολογέω, speak evil of, revile. ⁴ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ⁵ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁶ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ⁷ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁸ μικρός, small, little. ⁹ περίκειμαι, be around, surround. ¹⁰ μυλικός, belonging to a mill. ¹¹ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ¹² ἀποκόπτω, cut off, smite. ¹³ κυλλός, crippled, lame. ¹⁴ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ¹⁵ ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹⁶ σκώληξ, ηκος, ὁ, worm, gnawing worm. ¹⁷ τελευτάω, die, end. ¹⁸ σβέννυμι, quench, extinguish. ¹⁹ χωλός, lame, deprived of a foot.

Κατὰ Μᾶρκον 9:46 Byzantine NT

τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ² αὐτῶν οὐ τελευτᾳ, καὶ τὸ πῦρ οὐ 46 σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζη σε, ἔκβαλε 47 αὐτόν: καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός, ὅπου ὁ σκώληξ² αὐτῶν οὐ τελευτᾳ, καὶ τὸ 48 πῦρ οὐ σβέννυται. Πᾶς γὰρ πυρὶ άλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία 49 άλὶ άλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἄλας: ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον 50 γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας, καὶ καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κάκεῖθεν¹⁵ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια¹⁶ τῆς Ἰουδαίας¹⁷ διὰ τοῦ 10 πέραν¹⁸ τοῦ Ἰορδάνου: ¹⁹ καὶ συμπορεύονται²⁰ πάλιν ὅχλοι πρὸς αὐτόν: καί, ὡς εἰώθει,²¹ πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ 2 προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτόν, Εἰ ἔξεστιν²² ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες²³ αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 3 αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο²⁴ Μωσῆς; Οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς 4 ἐπέτρεψεν²⁵ βιβλίον²⁶ ἀποστασίου²⁷ γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. Καὶ 5 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν²⁸

¹ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ² σκώληξ, ηκος, ὁ, worm, gnawing worm. ³ τελευτάω, die, end. ⁴ σβέννυμι, quench, extinguish. ⁵ σκανδαλίζω, cause to stumble. ⁴ μονόφθαλμος, one-eyed. γ έεννα, ης, ή, gehenna, Gehenna. 8 άλίζω, salt, sprinkle with salt. ² θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹ αλς, ὁ, salt. ¹¹ ἄλας, ατος, τό, salt. ¹² ἄναλος, without salt, saltless. ¹³ ἀρτύω, season, make salty. ¹⁴ εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹⁵ κἀκεῖθεν, and thence, and from there. ¹⁶ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹⁻ Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ¹8 πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁵ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ²⁰ συμπορεύομαι, come together, travel with. ²¹ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ²² ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ²³ πειράζω, test, tempt. ²⁴ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²⁵ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁶ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ²⁻ ἀποστάσιον, ου, τό, certificate of divorce, repudiation. ²8 σκληροκαρδία, ας, ή, hardness of heart.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:6

ύμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην: ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, 6 ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ θεός. Ένεκεν τούτου 7 καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο 8 εἰς σάρκα μίαν. 'Ωστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. 'Ο οὖν ὁ 9 θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.' Καὶ ἐν τῆ οἰκία πάλιν 10 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει 11 αὐτοῖς, 'Ος ἐὰν ἀπολύση τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήση ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν: καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύση τὸν ἄνδρα αὐτῆς 12 καὶ γαμηθῆ ἄλλῳ, μοιχᾶται. 10

Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἄψηται αὐτῶν: οἱ δὲ μαθηταὶ 13 ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. Τό Τόὰν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν, 15 14 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με: μὴ κωλύετε αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, 16 τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, εὐλόγει αὐτά.

¹ κτίσις, εως, ή, creation, creature. ² ἄρσην, male. ³ θήλυς, female, woman. ⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ⁶ προσκολλάω, join closely, cleave to. ⁷ οὐκέτι, no longer, no more. ⁸ συζεύγνυμι, join together, unite. ⁹ χωρίζω, separate, depart. ¹⁰ γαμέω, marry. ¹¹ μοιχάομαι, commit adultery with, commit adultery. ¹² προσφέρω, bring to, offer. ¹³ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁵ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹⁶ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁷ ἐναγκαλίζομαι, take in one's arms, hug. ¹⁸ εὐλογέω, bless.

Κατὰ Μάρκον 10:17 Byzantine NT

Καὶ ἐκπορευομένου¹ αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν² εἶς καὶ 17 γονυπετήσας³ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;⁴ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 18 αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός. Τὰς 19 ἐντολὰς οίδας, Μὴ μοιχεύσης,⁵ μὴ φονεύσης,⁶ μὴ κλέψης,⁻ μὴ ψευδομαρτυρήσης,⁶ μὴ ἀποστερήσης,˚ τίμα¹⁰ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα 20 πάντα ἐφυλαξάμην¹¹ ἐκ νεότητός¹² μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας¹³ 21 αὐτῷ ἤγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, "Εν σοι ὑστερεῖ:¹⁴ ὅπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον,¹⁵ καὶ δὸς πτωχοῖς,¹⁶ καὶ ἔξεις θησαυρὸν¹⁻ ἐν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο,¹⁵ ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν.¹⁰ Ὁ δὲ 22 στυγνάσας²⁰ ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος:²¹ ἦν γὰρ ἔχων κτήματα²² πολλά.

Καὶ περιβλεψάμενος²³ ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς 23 δυσκόλως²⁴ οἱ τὰ χρήματα²⁵ ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο²⁶ ἐπὶ τοῖς λόγοις 24 αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:25

έστιν τούς πεποιθότας έπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εὐκοπώτερόν³ ἐστιν κάμηλον⁴ διὰ 25 τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, 26 λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ 27 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, αλλ' οὐ παρὰ θεῷ: πάντα γὰρ δυνατά έστιν παρὰ τῷ θεῷ. "Ηρξατο ὁ 28 Πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ήκολουθήσαμέν σοι. Άποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Άμὴν λέγω 29 ύμιν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ^{14} ἕνεκεν ^{15} ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα 30 νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς 13 καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς, 4 μετὰ διωγμῶν, 7 καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐργομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσγατοι, 31 καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

¹ δύσκολος, hard, difficult. ²χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ³ εὐκοπώτερον, easier. ⁴κάμηλος, ου, ό, camel. ⁵ τρυμαλιά, ᾶς, ἡ, hole, eye of a needle. ⁶ ῥαφίς, ίδος, ἡ, needle. ⁷ πλούσιος, rich. ⁸ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁹ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁰ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹¹ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹² δυνατός, powerful, possible. ¹³ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹⁵ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁶ ἐκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ¹⁷ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution.

Κατὰ Μᾶρκον 10:32 Byzantine NT

³² ΤΗσαν δὲ ἐν τῆ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ ἦν προάγων¹ ³² αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο,² καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν³ πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν: ὅτι Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς ³³ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν⁵ αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαίξουσιν⁶ ³⁴ αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν⁷ αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν⁸ αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν: καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος αὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ 35 Ζεβεδαίου, 11 λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα δ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν; Οἱ 36 δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων 12 σου καθίσωμεν 13 ἐν τῆ δόξη σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 38 αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον 14 δ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα 15 δ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Οἱ 39 δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον 14 δ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα 15 δ ἐγὼ ποτήριον 16 δ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα 16 δ ἐγὼ

¹ προάγω, lead forth, go before. ² θαμβέω, amaze. ³ παραλαμβάνω, receive, take. ⁴ συμβαίνω, come together, come to pass. ⁵ κατακρίνω, condemn. ⁶ ἐμπαίζω, mock. ⁷ μαστιγόω, whip, lash. ⁸ ἐμπτύω, spit upon. ⁹ προσπορεύομαι, approach, come near. ¹⁰ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹¹ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ¹² εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ¹³ καθίζω, seat, sit. ¹⁴ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹⁵ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 10:40

βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε: τὸ δὲ καθίσαι¹ ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ 40 εὐωνύμων² οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἶς ἡτοίμασται.³ Καὶ 41 ἀκούσαντες οἱ δέκα⁴ ἤρξαντο ἀγανακτεῖν⁵ περὶ Ἰακώβου⁶ καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος⁻ αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς, 42 Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν⁵ αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν⁰ αὐτῶν. Οὐχ 43 οὕτως¹⁰ δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν: ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλη γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται ὑμῶν διάκονος:¹¹ καὶ δς ἐὰν θέλη ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, 44 ἔσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν 45 διακονηθῆναι,¹² ἀλλὰ διακονῆσαι,¹² καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον¹³ ἀντὶ¹⁴ πολλῶν.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰεριχώ: καὶ ἐκπορευομένου¹⁵ αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχώ, 46 καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ,¹⁶ υἱὸς Τιμαίου¹⁻ Βαρτίμαιος¹⁶ ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.¹⁶ Καὶ 47 ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός²⁰ ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν²¹ με. Καὶ ἐπετίμων²² αὐτῷ 48 πολλοί, ἵνα σιωπήση:²³ ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν²¹ με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι:²⁴ καὶ 49

¹ καθίζω, seat, sit. ² εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ³ έτοιμάζω, prepare, make ready. ⁴ δέκα, ten, 10. ⁵ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ⁶ Τάκωβος, James, Jacob. ⁷ προσκαλέω, summon. ⁸ κατακυριεύω, exercise dominion over, lord over. ⁹ κατεξουσιάζω, exercise authority over. ¹⁰ οὕτως, thus, so. ¹¹ διάκονος, ου, ό, minister, deacon. ¹² διακονέω, serve, minister. ¹³ λύτρον, ου, τό, price of release, ransom. ¹⁴ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁵ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁶ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁷ Τιμαῖος, ου, ό, Timaeus. ¹⁸ Βαρτιμαῖος, ου, ό, Bartimaeus. ¹⁹ προσαιτέω, beg. ²⁰ Ναζωραῖος, ου, ό, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ²¹ ἐλεέω, have mercy, pity. ²² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²³ σιωπάω, be silent, keep silence. ²⁴ φωνέω, call, crow.

Κατὰ Μᾶρκον 10:50 Byzantine NT

φωνοῦσιν¹ τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει:² ἔγειραι, φωνεῖ¹ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν³ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν 50 Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί θέλεις ποιήσω 51 σοί; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββουνί,⁴ ἵνα ἀναβλέψω.⁵ Ὁ δὲ 52 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, "Υπαγε: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψεν,⁵ καὶ ἡκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῆ ὁδῷ.

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Τερουσαλήμ, εἰς Βηθσφαγὴ καὶ Βηθανίαν, 11 πρὸς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 2 καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν: καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὁν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν: λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε σῦτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει: καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστέλλει ὧδε. Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὖρον πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἐξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ξές ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, τὶ καὶ λύουσιν τον καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦς: καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

¹ φωνέω, call, crow. ² θαρσέω, of good courage, of good cheer. ³ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ⁴ ῥαββουνί, Rabboni, my master. ⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁷ Βηθφαγή, ή, Bethphage. ⁸ Βηθανία, ας, ή, Bethany. ⁹ ἐλαία, ας, ή, olive tree. ¹⁰ κώμη, ης, ή, village. ¹¹ κατέναντι, over against, opposite. ¹² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹³ πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ¹⁴ δέω, bind, tie. ¹⁵ καθίζω, seat, sit. ¹⁶ λύω, untie, loose. ¹⁷ χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹⁸ θύρα, ας, ή, door, gate. ¹⁹ ἄμφοδον, ου, τό, street, quarter. ²⁰ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²¹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 11:8

τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν¹ ἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια 8 αὐτῶν ἔστρωσαν² εἰς τὴν ὁδόν: ἄλλοι δὲ στοιβάδας³ ἔκοπτον⁴ ἐκ τῶν δένδρων,⁵ καὶ ἐστρώννυον² εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες 9 καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, Ω σαννά: 7 εὐλογημένος 8 ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. Εὐλογημένη 8 ἡ ἐρχομένη 10 βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δ αυίδ. Ω σαννὰ 8 ἐν τοῖς ὑψίστοις.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν: καὶ 11 περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἢδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

Καὶ τῆ ἐπαύριον¹³ ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας,¹² ἐπείνασεν.¹⁴ 12 Καὶ ἰδὼν συκῆν¹⁵ μακρόθεν,¹⁶ ἔχουσαν φύλλα,¹⁷ ἦλθεν εἰ ἄρα¹⁸ εὑρήσει τι ἐν αὐτῆ: καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὖρεν εἰ μὴ φύλλα:¹⁷ οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.¹⁹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 14 εἶπεν αὐτῆ, Μηκέτι²⁰ ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

¹ καθίζω, seat, sit. ² στρωννύω, spread, furnish. ³ στοιβάς, αδος, ή, bough, branch of a tree. ⁴ κόπτω, strike, smite. ⁵ δένδρον, ου, τό, tree. ⁶ προάγω, lead forth, go before. ⁷ ώσαννά, hosanna. ⁸ εὐλογέω, bless. ⁹ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁰ περιβλέπομαι, look around, look around on. ¹¹ ὄψιος, late. ¹² Βηθανία, ας, ή, Bethany. ¹³ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹⁴ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁵ συκή, ῆς, ή, fig tree. ¹⁶ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁷ φύλλον, ου, τό, leaf. ¹⁸ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁹ σῦκον, ου, τό, fig. ²⁰ μηκέτι, no longer.

Κατὰ Μᾶρκον 11:15 Byzantine NT

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ εἰσελθών ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν 15 ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας¹ καὶ ἀγοράζοντας² ἐν τῷ ἱερῷ: καὶ τὰς τραπέζας³ τῶν κολλυβιστῶν,⁴ καὶ τὰς καθέδρας⁵ τῶν πωλούντων¹ τὰς περιστερὰς⁶ κατέστρεψεν:⁻ καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις 16 διενέγκηఠ σκεῦος⁰ διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκεν, λέγων αὐτοῖς, 17 Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς¹ο κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; Ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον¹¹ ληστῶν.¹² Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ 18 ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν: ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο¹³ ἐπὶ τῆ διδαχῆ¹⁴ αὐτοῦ.

Καὶ ὅτε ὀψὲ ^{15} ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ^{16} ἔξω τῆς πόλεως.

Καὶ πρωΐ¹⁷ παραπορευόμενοι, ¹⁸ εἶδον τὴν συκῆν¹⁹ ἐξηραμμένην²⁰ ἐκ 20 ριζῶν. ²¹ Καὶ ἀναμνησθεὶς ²² ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, ἴδε, ἡ 21 συκῆ ¹⁹ ἣν κατηράσω ²³ ἐξήρανται. ²⁰ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει 22 αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν θεοῦ. Ἡμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ 23 τῷ ὄρει τούτῳ, Ἡρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ²⁴ ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύση ὅτι ἃ λέγει γίνεται:

19

¹πωλέω, sell. ² ἀγοράζω, buy. ³ τράπεζα, ης, ή, table. ⁴κολλυβιστής, οῦ, ὁ, moneychanger, money-changer. ⁵καθέδρα, ας, ή, seat, chair. ⁶ περιστερά, ᾶς, ή, dove. ⁷καταστρέφω, overturn, destroy. ⁸ διαφέρω, differ, carry through. ⁹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁰ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹¹ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ¹²ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁴ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁵ ὀψέ, long after, late. ¹⁶ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁷ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ¹⁸ παραπορεύομαι, go beside, go past. ¹⁹ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ²⁰ ξηραίνω, dry up, parch. ²¹ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ²² ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ²³ καταράομαι, curse. ²⁴ διακρίνω, discriminate, judge.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 11:24

ἔσται αὐτῷ ὁ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ἄν 24 προσευχόμενοι αἰτῆσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε¹ προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά 25 τινος: ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα² ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν 26 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα² ὑμῶν.

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος 27 αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; 28 Καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς; Ὁ δὲ 29 Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα⁴ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 30 Ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ ἐλογίζοντο⁵ πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Ἑὰν 31 εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 32 Ἀλλ' εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν: ἄπαντες⁶ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως⁻ προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκριθέντες 33 λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

 $^{^1}$ στήκω, stand, stand fast. ^{2} παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ^{3} ποῖος, what sort of? what? of what sort. ^{4} βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ^{5} λογίζομαι, calculate, consider. ^{6} ἄπας, each, every. ^{7} ὄντως, really, indeed.

Κατὰ Μᾶρκον 12:2 Byzantine NT

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, Ἀμπελῶνα¹ ἐφύτευσεν² 12 ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν³ φραγμόν, καὶ ὤρυξεν⁵ ὑπολήνιον, 6 καὶ ὡκοδόμησεν ^{7} πύργον, καὶ ἐξέδοτο ^{9} αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ¹¹ Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς ¹⁰ τῷ καιρῷ 2 δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβη ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ άμπελώνος. Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, 22 καὶ ἀπέστειλαν 3 κενόν. ^{13} Καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον: ^{4} κἀκεῖνον¹⁴ λιθοβολήσαντες¹⁵ ἐκεφαλαίωσαν,¹⁶ καὶ ἀπέστειλαν ήτιμωμένον.¹⁷ Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλεν: ἀπέκτειναν: καὶ πολλούς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, 12 τοὺς δὲ άποκτένοντες. Έτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, 6 ἀπέστειλεν καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων ὅτι Έντραπήσονται είπον υίόν μου. Έκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον 7 πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Οὖτός ἐστιν ὁ κληρονόμος:¹⁹ δεῦτε,²⁰ άποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.²¹ Καὶ 8 λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Έλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, ^{10} καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ^{1} ἄλλοις. 10

¹ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ² φυτεύω, plant. ³περιτίθημι, place around, put around. ⁴ φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ⁵ ὀρύσσω, dig, dig out. ⁴ ὑπολήνιον, ου, τό, wine trough, vat. ⁻ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁵ πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ⁰ ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ¹⁰ γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ¹¹ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ¹² δέρω, beat, flay. ¹³ κενός, empty, vain. ¹⁴ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹⁵ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁶ κεφαλαιόω, wound in the head. ¹⁻ ἀτιμόω, dishonor, treat shamefully. ¹⁵ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁰ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²⁰ δεῦτε, come!. ²¹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:11

Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε, ¹ Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν ² οἱ οἰκοδομοῦντες, ³ οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας: ⁴ παρὰ κυρίου 11 ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ⁵ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; Καὶ 12 ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, ⁶ καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν: καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν 13 Ἡρωδιανῶν, τινα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγω. Οἱ δὲ ἐλθόντες 14 λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός: οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὕ; Δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν 15 τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; Φέρετέ μοι δηνάριον, τοῦ τὰ ἔδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ 16 εἰκὼν αὐτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Καίσαρος. Το Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος. Καίσαρος τὰ Καίσαρος. Καίσαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Καὶ ἐθαύμασαν τὰ καίσαρος. Καίσαρος. Καίσαρος. Καίσαρος. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

¹ ἀναγινώσκω, read. ² ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ³ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁴ γωνία, ας, ή, angle, corner. ⁵ θαυμαστός, wonderful, marvelous. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁷ Ἡρωδιανοί, ῶν, ὁ, Herodian, Herodians. ⁸ ἀγρεύω, trap, catch. ⁹ ἀληθής, true, unconcealed. ¹⁰ μέλει, it is a care, it concerns. ¹¹ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹² κῆνσος, ου, ὁ, government tax, poll tax. ¹³ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁴ ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ¹⁵ πειράζω, test, tempt. ¹⁶ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ¹⁷ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ¹⁸ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Κατὰ Μᾶρκον 12:18 Byzantine NT

Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι ΄ πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν 18 μὴ εἶναι: καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, 19 Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη, καὶ καταλίπη᾽ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβη ὁ άδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήση⁴ σπέρμα⁵ τῷ άδελφῷ αὐτοῦ. Έπτὰ άδελφοὶ ἦσαν: καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν 20 γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα: καὶ ὁ δεύτερος 21 ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα:⁵ καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Τ Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτά, καὶ οὐκ 22 ἀφῆκαν σπέρμα. Εσχάτη πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Έν τῆ 23 άναστάσει, δταν άναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; Οἱ γὰρ έπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 24 αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; "Όταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε 25 γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται, οἄλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν 26τῆ βίβλω¹² Μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου, ¹³ ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, λέγων, Έγὼ ὁ θεὸς Άβραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ θεὸς ζώντων: ὑμεῖς οὖν πολὺ 27

 $^{^1}$ Σαδδουκαΐος, ου, ὁ, Sadducee. ^{2} ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ^{3} καταλείπω, leave, leave behind. ^{4} ἐξανίστημι, raise up, rise up. ^{5} σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ^{6} δεύτερος, second. ^{7} ώσαύτως, likewise. ^{8} πλανάω, deceive, lead astray. ^{9} γαμέω, marry. ^{10} γαμίσκω, give in marriage. ^{11} ἀναγινώσκω, read. ^{12} βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ^{13} βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure).

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:28

πλανᾶσθε.1

Καὶ προσελθών εἶς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, 28 είδως ὅτι καλῶς ^{3} αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία ^{4} έστὶν πρώτη πάντων ἐντολή; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι 29 Πρώτη πάντων τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, Ἰσραήλ: κύριος ὁ θεὸς ήμῶν, κύριος εἶς ἐστίν: καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ 30 όλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. Αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα δμοία άυτη, Άγαπήσεις τὸν πλησίον σου 31 $\,$ ώς σεαυτόν. $^{^{10}}$ Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. Καὶ εἶπεν ^{32} αὐτῷ ὁ γραμματεύς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας ὅτι εἶς ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ^{11} αὐτοῦ: καὶ τὸ ἀγαπῷν 33αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, 22 καὶ ἐξ όλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ όλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ώς ξαυτόν, πλεῖόν ἐστιν πάντων τῶν δλοκαυτωμάτων 13 καὶ θυσιῶν. ^{14} Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ^{15} ἀπεκρίθη, 34εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν¹6 εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ ούδεὶς οὐκέτι 17 ἐτόλμα 18 αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

¹ πλανάω, deceive, lead astray. ² συζητέω, discuss, dispute. ³ καλῶς, rightly, well. ⁴ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁵ διάνοια, ας, ή, mind, understanding. ⁶ ἰσχύς, ύος, ή, strength, power. ⁷ δεύτερος, second. ⁸ ὄμοιος, like, similar. ⁹ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹⁰ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹¹ πλήν, however, but. ¹² σύνεσις, εως, ή, understanding, insight. ¹³ ὁλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ¹⁴ θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹⁵ νουνεχῶς, wisely, thoughtfully. ¹⁶ μακράν, far away. ¹⁷ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁸ τολμάω, dare, endure.

Κατὰ Μᾶρκον 12:35 Byzantine NT

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς 35 λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱός ἐστιν Δαυίδ; Αὐτὸς 36 γὰρ Δαυὶδ εἶπεν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, Λέγει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς¹ σου ὑποπόδιον² τῶν ποδῶν σου. Αὐτὸς οὖν Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον: καὶ πόθεν³ 37 υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.⁴

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῆ διδαχῆ⁵ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν 38 γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς⁶ περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς⁷ ἐν ταῖς ἀγοραῖς,⁸ καὶ πρωτοκαθεδρίας⁹ ἐν ταῖς 39 συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας¹⁰ ἐν τοῖς δείπνοις:¹¹ οἱ 40 κατεσθίοντες¹² τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,¹³ καὶ προφάσει¹⁴ μακρὰ¹⁵ προσευχόμενοι: οὖτοι λήψονται περισσότερον¹⁶ κρίμα.¹⁷

¹ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ² ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ³πόθεν, from where? whence. ⁴ ἡδέως, sweetly, gladly. ⁵ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ⁶ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ⁻ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁶ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ⁰πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹⁰ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹¹ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹² κατεσθίω, eat up, devour. ¹³ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁴ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁵ μακρός, long, far distant. ¹⁶ περισσός, excessive, abundant. ¹⁻ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹ፄ καθίζω, seat, sit. ¹⁰ κατέναντι, over against, opposite. ²⁰ γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ²¹ χαλκός, οῦ, ὁ, money, copper or bronze. ²² πλούσιος, rich. ²³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²⁴ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ²⁵ κοδράντης, ου, ὁ, quadrans (penny). ²⁶ προσκαλέω, summon.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 12:44

αὕτη ἡ πτωχὴ¹ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον:² πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος³ αὐτοῖς ἔβαλον: 44 αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως⁴ αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον⁵ αὐτῆς.

Καὶ ἐκπορευομένου⁶ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἶς τῶν 13 μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ⁷ λίθοι καὶ ποταπαὶ⁷ οἰκοδομαί.⁸ Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας 2 τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.⁹

Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν¹ κατέναντι¹ τοῦ 3 ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος¹ καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας,¹ Εἰπὲ ἡμῖν, πότε¹ ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ 4 σημεῖον ὅταν μέλλη πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς 5 ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήση. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ 6 εἰμι: καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.¹ Όταν δὲ ἀκούσητε πολέμους¹ 7 καὶ ἀκοὰς¹ πολέμων,¹ μὴ θροεῖσθε:¹ δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ'

¹πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ³περισσεύω, abound, be rich. ⁴ ύστέρησις, εως, ή, need, want. ⁵ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ⁶ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁷ποταπός, what kind of? what type of? ⁸ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ⁹ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁰ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹¹ κατέναντι, over against, opposite. ¹² Τάκωβος, James, Jacob. ¹³ Άνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹⁴πότε, when? at what time? ¹⁵ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁶ πλανάω, deceive, lead astray. ¹⁷ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ¹⁸ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ¹⁹θροέω, disturb, agitate.

Κατὰ Μᾶρκον 13:8 Byzantine NT

οὔπω¹ τὸ τέλος.² Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία 8 ἐπὶ βασιλείαν: καὶ ἔσονται σεισμοὶ³ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ⁴ καὶ ταραχαί:⁵ ἀρχαὶ ἀδίνων⁴ ταῦτα.

Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς: παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, 9 καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἔνεκεν έμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα 10 τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. Όταν δὲ 11 ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε: ἀλλ' ὁ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνη τῆ ὥρα, τοῦτο λαλεῖτε: οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ 12 τέκνον: καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν άὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι τὸ πάντων 13 διὰ τὸ ὄνομά μου: ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οῦτος σωθήσεται.

Όταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα ^{19} τῆς ἐρημώσεως, ^{20} τὸ ῥηθὲν ὑπὸ 14 Δ ανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ - ὁ ἀναγινώσκων ^{21} νοείτω ^{22} - τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαία ^{23} φευγέτωσαν ^{24} εἰς τὰ ὄρη: ὁ δὲ 15

¹ οὔπω, not yet. ² τέλος, ους, τό, end, purpose. ³ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ⁴ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁵ ταραχή, ἡ, disturbance, tumult. ⁶ ώδίν, ῖνος, ἡ, birth pang, agony. ⁷ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁸ δέρω, beat, flay. ⁹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁰ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹² προμεριμνάω, be anxious beforehand. ¹³ μελετάω, take care, take pains with. ¹⁴ ἐπανίστημι, rise up against. ¹⁵ γονεύς, έως, ὁ, parent. ¹⁶ θανατόω, put to death, subdue. ¹⁷ μισέω, hate, detest. ¹⁸ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁹ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ²⁰ ἐρήμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ²¹ ἀναγινώσκω, read. ²²νοέω, understand, consider. ²³ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ²⁴ φεύγω, flee, escape.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 13:16

έπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἇραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ: καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ^{2} ὢν μὴ 16ἐπιστρεψάτω³ εἰς τὰ ὀπίσω,⁴ ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Οὐαί⁵ δὲ ταῖς 17 ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ήμέραις. Π ροσεύχεσθε δὲ ΐνα μὴ γένηται ή φυγὴ ^{s} ὑμῶν χειμῶνος. 18 "Εσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, ^{10} οἴα ^{11} οὐ γέγονεν τοιαύτη 19άπ' ἀρχῆς κτίσεως ^{12} ἡς ἔκτισεν ^{13} ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν 20 ἐσώθη πᾶσα σάρξ: ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ^{15} οὓς ἐξελέξατο, ^{16} ἐκολόβωσεν ^{14} τὰς ἡμέρας. Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδού, ὧδε ὁ 21χριστός, ἢ Ἰδού, ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. Ἐγερθήσονται γὰρ 22 ψευδόχριστοι ^{17} καὶ ψευδοπροφήται, ^{18} καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα, ¹⁹ πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, ²⁰ εἰ δυνατόν, ²¹ καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ¹⁵ Υμεῖς δὲ βλέπετε: ἰδού, προείρηκα²² ὑμῖν πάντα. 23

Άλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν¹⁰ ἐκείνην, ὁ ἥλιος²³ 24 σκοτισθήσεται,²⁴ καὶ ἡ σελήνη²⁵ οὐ δώσει τὸ φέγγος²⁶ αὐτῆς, καὶ 25 οἱ ἀστέρες²⁷ τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες,²⁸ καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.²⁹ Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν 26

¹ δώμα, τος, τό, house, housetop. ² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ³ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁴ ὁπίσω, behind, after (gen). ⁵ οὐαί, woe! alas! woe! ⁶ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ⁷ θηλάζω, suckle, nurse. ⁸ φυγή, ῆς, ἡ, flight. ⁹ χειμών, ῶνος, ὁ, winter, storm. ¹⁰ θλτψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ¹¹ οἴος, such as, of what kind. ¹² κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹³ κτίζω, create, form. ¹⁴ κολοβόω, curtail, shorten. ¹⁵ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁶ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁷ ψευδόχριστος, ου, ὁ, false Christ or Messiah, false Christ. ¹⁸ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ¹⁹ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ²⁰ ἀποπλανάω, mislead, cause to wander astray. ²¹ δυνατός, powerful, possible. ²² προλέγω, say beforehand, forewarn. ²³ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ²⁴ σκοτίζω, darken. ²⁵ σελήνη, ης, ἡ, moon. ²⁶ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ²⁷ ἀστήρ, ος, ὁ, star. ²⁸ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ²⁹ σαλεύω, shake, excite.

Κατὰ Μᾶρκον 13:27 Byzantine NT

τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις¹ μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ 27 ἐπισυνάξει² τοὺς ἐκλεκτοὺς³ αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων⁴ ἀνέμων,⁵ ἀπ' ἄκρου ἡ γῆς ἔως ἄκρου ὁ οὐρανοῦ.

 ^{3} Απὸ δὲ τῆς συκῆς ^{7} μάθετε ^{8} τὴν παραβολήν: ὅταν αὐτῆς ἤδη δ 28 κλάδος άπαλὸς 10 γένηται, καὶ ἐκφύη τὰ φύλλα, 12 γινώσκετε ὅτι έγγὺς ^{13} τὸ θέρος ^{14} ἐστίν: οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε ^{29} γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς $^{^{13}}$ ἐστιν ἐπὶ θύραις. $^{^{15}}$ Άμὴν λέγω ^{30} ύμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθη ^{16} ἡ γενεὰ ^{17} αὕτη, μέχρι ^{18} οὧ πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, 16 οἱ δὲ λόγοι μου οὐ 31 μὴ παρέλθωσιν.16 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ ὥρας οὐδεὶς 32 οίδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε ^{19} καὶ προσεύχεσθε: οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ^{20} δ καιρός ἐστιν. Ω ς ἄνθρωπος ἀπόδημος $^{^{21}}$ ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ^{34} καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ^{22} ἐνετείλατο ^{23} ἵνα γρηγορῆ. ^{24} Γρηγορεῖτε ^{24} 35 οὖν: οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ^{20} ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψέ, ^{25} ἢ μεσονυκτίου, ^{26} ἢ άλεκτοροφωνίας, ^{27} ἢ πρωΐ: ^{28} μὴ ἐλθών ἐξαίφνης 36

¹ νεφέλη, ης, ή, cloud. ² ἐπισυνάγω, gather, gather together. ³ ἐκλεκτός, chosen, elect. ⁴ τέσσαρες, four, 4. ⁵ ἄνεμος, ου, ό, wind. ⁶ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ⁷ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ⁸ μανθάνω, learn, ascertain. ⁹ κλάδος, ου, ό, branch (of a tree), branch. ¹⁰ ἀπαλός, tender. ¹¹ ἐκφύω, put forth, cause to sprout. ¹² φύλλον, ου, τό, leaf. ¹³ ἐγγύς, near. ¹⁴ θέρος, ους, τό, summer. ¹⁵ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹⁶ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁷ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁸ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ²⁰ πότε, when? at what time? ²¹ ἀπόδημος, away on a journey, away from home. ²² θυρωρός, οῦ, ὁ, doorkeeper, gatekeeper. ²³ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²⁴ γρηγορέω, watch, keep watch. ²⁵ ὀψέ, long after, late. ²⁶ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ²⁷ ἀλεκτοροφωνία, ας, ἡ, crowing of a rooster, cockcrow. ²⁸ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ²⁹ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 13:37

εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ਬ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω, 37 Γρηγορεῖτε. ^{2}

⁵Ην δὲ τὸ Πάσχα³ καὶ τὰ ἄζυμα⁴ μετὰ δύο ἡμέρας: καὶ ἐζήτουν οἱ **14**ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ⁵ κρατήσαντες⁶
ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῷ,⁷ μήποτε⁸ θόρυβος⁹ 2
ἔσται τοῦ λαοῦ.

Καὶ ὅντος αὐτοῦ ἐν Βηθανία, 10 ἐν τῆ οἰκία Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 11 3 κατακειμένου 12 αὐτοῦ, ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον 13 μύρου 14 νάρδου 15 πιστικῆς 16 πολυτελοῦς: 17 καὶ συντρίψασα 18 τὸ ἀλάβαστρον, 13 κατέχεεν 19 αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. Ησαν δέ 4 τινες ἀγανακτοῦντες 20 πρὸς ἑαυτούς, καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια 21 αὕτη τοῦ μύρου 14 γέγονεν; Ήδύνατο γὰρ τοῦτο 5 πραθῆναι 22 ἐπάνω 23 τριακοσίων 24 δηναρίων, 25 καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. 26 Καὶ ἐνεβριμῶντο 27 αὐτῆ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἤφετε 6 αὐτήν: τί αὐτῆ κόπους 28 παρέχετε; 29 Καλὸν ἔργον εἰργάσατο 30 ἐν ἐμοί. Πάντοτε 31 γὰρ τοὺς πτωχοὺς 26 ἔχετε μεθ έαυτῶν, καὶ ὅταν 7

¹ καθεύδω, sleep. ² γρηγορέω, watch, keep watch. ³ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁴ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁵ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁷ ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁸ μήποτε, never, lest perchance. ⁹ θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹⁰ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ¹¹ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹² κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹³ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ¹⁴ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹⁵ νάρδος, ου, ἡ, spikenard, oil of nard. ¹⁶ πιστικός, genuine, pure. ¹⁷ πολυτελής, very costly, precious. ¹⁸ συντρίβω, break in pieces, crush. ¹⁹ καταχέω, pour out, down. ²⁰ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ²¹ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ²² πιπράσκω, sell. ²³ ἐπάνω, above, over (gen). ²⁴ τριακόσιοι, three hundred, 300. ²⁵ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²⁶ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²⁷ ἐμβριμάομαι, be moved with anger, admonish sternly. ²⁸ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ²⁹ παρέχω, offer, afford. ³⁰ ἐργάζομαι, work, word. ³¹ πάντοτε, always, at all times.

Κατὰ Μᾶρκον 14:8 Byzantine NT

θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ¹ ποιῆσαι: ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε² ἔχετε. Ὁ 8 ἔσχεν αὕτη ἐποίησεν: προέλαβεν³ μυρίσαι⁴ μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.⁵ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῆ τὸ 9 εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

Καὶ ὁ Ἰούδας δ Ἰσκαριώτης, εἶς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς 10 ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, 11 καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι, καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

Καὶ τῆ πρώτη ἡμέρα τῶν ἀζύμων, το Τάσχα το Πάσχα εθυον, 14 12 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ ελεις ἀπελθόντες ετοιμάσωμεν το το πάσχα; Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν 13 μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει το ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον δάατος βαστάζων: Δάκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθη, εἴπατε τῷ 14 οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν 15

¹ εὕ, well, well done. ²πάντοτε, always, at all times. ³προλαμβάνω, take beforehand, take before. ⁴μυρίζω, anoint. ⁵ ἐνταφιασμός, οῦ, ὁ, preparation for burial, burial. ⁶ μνημόσυνον, ου, τό, memory, memorial. ⁷ Ιούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁸ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ⁹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁰ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹¹ εὐκαίρως, in season, conveniently. ¹² ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹³ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁴ θύω, sacrifice, kill. ¹⁵ποῦ, where?. ¹⁶ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁷ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹⁸ κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar. ¹⁹ βαστάζω, bear, carry. ²⁰ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ²¹ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:16

δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον ἔτοιμον: ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, 16 καὶ εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα. '

Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων 17 αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἰμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο 19 λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς, Μήτι ἐγώ; Καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ 20 ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. Ὁ μὲν υἰὸς τοῦ 21 ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ: οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται: καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας 22 ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Λάβετε, φάγετε: τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας 23 ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 24 Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ

¹ δείκνυμι, show, point out. ² ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ³ στρωννύω, spread, furnish. ⁴ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁵ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ⁶ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁷ ὄψιος, late. ⁸ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ⁹ λυπέω, grieve, pain. ¹⁰ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹¹ ἐμβάπτω, dip, dip into. ¹² τρύβλιον, ου, τό, bowl, dish. ¹³ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁴ εὐλογέω, bless. ¹⁵ κλάω, break. ¹⁶ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹⁷ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹⁸ καινός, new, fresh. ¹⁹ διαθήκη, ης, ή, covenant, will.

Κατὰ Μᾶρκον 14:25 Byzantine NT

πολλών ἐκχυνόμενον. ᾿ Αμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι ² οὐ μὴ πίω ἐκ 25 τοῦ γενήματος ³ τῆς ἀμπέλου, ⁴ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ⁵ ἐν τῆ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

Καὶ ὑμνήσαντες έξῆλθον εἰς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν. ^{7}

Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε⁸ ἐν ἐμοὶ 27 ἐν τῆ νυκτὶ ταύτη: ὅτι γέγραπται, Πατάξω⁹ τὸν ποιμένα, ¹⁰ καὶ διασκορπισθήσεται ¹¹ τὰ πρόβατα. ¹² Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, 28 προάξω¹³ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ 29 πάντες σκανδαλισθήσονται, ⁸ ἀλλ' οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ 30 Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ¹⁴ ἐν τῆ νυκτὶ ταύτη, πρὶν ἢ δὶς ¹⁶ ἀλέκτορα ¹⁷ φωνῆσαι, ¹⁸ τρὶς ¹⁹ ἀπαρνήση ²⁰ με. Ὁ δὲ 31 ἐκπερισσοῦ ἔλεγεν μᾶλλον, Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν ²¹ σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ²⁰ Ωσαύτως ²² δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον²³ οὖ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ,²⁴ καὶ λέγει τοῖς 32 μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε²⁵ ὧδε, ἕως προσεύξωμαι. Καὶ 33 παραλαμβάνει²⁶ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον²⁷ καὶ Ἰωάννην μεθ'

¹ ἐκχέω, pour out, shed. ² σὐκέτι, no longer, no more. ³ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ⁴ ἄμπελος, ου, ἡ, vine. ⁵ καινός, new, fresh. 6 ὑμνέω, sing to, praise. ⁻ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. δακανδαλίζω, cause to stumble. πατάσσω, strike, smite. ¹¹ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ¹¹ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹² πρόβατον, ου, τό, sheep. ¹³ προάγω, lead forth, go before. ¹⁴ σήμερον, today, now. ¹⁵ πρίν, before, formerly. ¹⁶ δίς, twice. ¹⁻ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ¹δ φωνέω, call, crow. ¹⁰ τρίς, thrice, three times. ²⁰ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ²¹ συναποθνήσκω, die with, die together with. ²² ώσαύτως, likewise. ²³ χωρίον, ου, τό, place, field. ²⁴ Γεθσημανῆ, ἡ, Gethsemane. ²⁵ καθίζω, seat, sit. ²⁶ παραλαμβάνω, receive, take. ²⁻ Ἰάκωβος, James, Jacob.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:34

έαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι¹ καὶ ἀδημονεῖν.² Καὶ λέγει 34 αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἔως θανάτου: μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ προσελθών μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ 35 προσηύχετο ΐνα, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρέλθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ ώρα. 36Καὶ ἔλεγεν, Άββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. Παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο: ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ 37 ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, ^{10} καὶ λέγει τῷ Π έτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; ^{10} Οὐκ ἴσχυσας ^{11} μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; ^{4} 38 Γρηγορεῖτε ^{4} καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. ^{12} Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, 3 ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν 39 άπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας $^{^{15}}$ ^{40} εύρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας: 10 ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι, $^{^{16}}$ καὶ οὐκ ἤδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσιν. Καὶ ^{41} ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε 10 λοιπὸν καὶ αναπαύεσθε. 17 Άπέχει: 18 ήλθεν ή ώρα. Ίδού, παραδίδοται ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. Έγείρεσθε, 42 ἄγωμεν. Ίδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.²⁰

¹ ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ² ἀδημονέω, distressed, troubled. ³περίλυπος, very sad, very sorrowful. ⁴γρηγορέω, watch, keep watch. ⁵ μικρός, small, little. ⁶ δυνατός, powerful, possible. ⁻ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁵ παραφέρω, carry away, remove. ⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ¹¹ καθεύδω, sleep. ¹¹ ἰσχύω, be strong, able. ¹² πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹³ πρόθυμος, willing, ready. ¹⁴ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶ βαρέω, burden, weigh down. ¹⁻ ἀναπαύω, refresh, take rest. ¹⁵ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁰ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²⁰ ἐγγίζω, come near, approach.

Κατὰ Μᾶρκου 14:43 Byzantine NT

Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας, ἔεξς ὢν τῶν 43 δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν³ καὶ ξύλων, 4 παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Δ εδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, 44λέγων, 'Ον ἂν φιλήσω, 'αὐτός ἐστιν: κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε άσφαλῶς. Καὶ ἐλθών, εὐθέως προσελθών αὐτῷ 45 λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, ῥαββί: καὶ κατεφίλησεν ^{10} αὐτόν. Οἱ δὲ 46ἐπέβαλον $^{^{11}}$ ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν $^{^{7}}$ αὐτόν. 47Είς δέ τις τῶν παρεστηκότων 22 σπασάμενος 33 τὴν μάχαιραν 3 ἔπαισεν ^{14} τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν ^{15} αὐτοῦ τὸ ώτίον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ω ς ἐπὶ ληστὴν ^{17} ἐξήλθετε 48 μετὰ μαγαιρῶν³ καὶ ξύλων⁴ συλλαβεῖν¹8 με; Καθ' ἡμέραν ἤμην 49 πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με: ἀλλ' ίνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

Καὶ εἶς τις νεανίσκος ²⁰ ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος ²¹ 51 σ ινδόνα ²² ἐπὶ γυμνοῦ. ²³ Καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι: ²⁰ ὁ δὲ 52 σ καταλιπὼν ²⁴ τὴν σινδόνα ²² γυμνὸς ²³ ἔφυγεν ¹⁹ ἀπ' αὐτῶν.

¹παραγίνομαι, come, arrive. ² Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ³ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁴ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁵ σύσσημον, ου, ἡ, signal, sign. ⁶ φιλέω, love, kiss. ⁷ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁸ ἀπάγω, lead away, lead. ⁹ ἀσφαλῶς, safely, securely. ¹⁰ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ¹¹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹² παρίστημι, be present, stand by. ¹³ σπάω, draw (as a sword). ¹⁴ παίω, strike, hit. ¹⁵ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁶ ἀτίον, ου, τό, ear. ¹⁷ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ¹⁸ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁹ φεύγω, flee, escape. ²⁰ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ²¹ περιβάλλω, put around, clothe. ²² σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ²³ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²⁴ καταλείπω, leave, leave behind.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:53

Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα: καὶ συνέρχονται 53 αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἤκολούθησεν αὐτῷ ἔως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως: καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ύπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ 55 όλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, 10 εἰς τὸ θανατῶσαι11 αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον. Πολλοί γὰρ 56 έψευδομαρτύρουν ^{12} κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι ^{13} αἱ μαρτυρίαι ^{10} οὐκ ήσαν. Καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν¹² κατ' αὐτοῦ, 57 λέγοντες ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ 58 καταλύσω ^{14} τὸν ναὸν ^{15} τοῦτον τὸν χειροποίητον, ^{16} καὶ διὰ τριῶν ήμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον ^{17} οἰκοδομήσω. ^{18} Καὶ οὐδὲ οὕτως 59 ἴση ^{13} ἦν ἡ μαρτυρία ^{10} αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον 60έπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Τί οὖτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ^{19} ^{19} ^{19} ^{19} δὲ ἐσιώπα, ^{20} καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 61 Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστός, ὁ υίὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 10 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι. 62 Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς

¹ἀπάγω, lead away, lead. ²συνέρχομαι, come together, come or go with. ³μακρόθεν, from afar, afar. ⁴ἔσω, within, inside. ⁵αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ⁶συγκάθημαι, sit with. ⁻ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ⁸θερμαίνω, warm. ⁰συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁰ μαρτυρία, ας, ἡ, testimony, witness. ¹¹ θανατόω, put to death, subdue. ¹² ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ¹³ ἴσος, equal, identical. ¹⁴ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁵ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁶ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁻ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ¹² οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁰ καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ²⁰ σιωπάω, be silent, keep silence. ²¹ εὐλογητός, well spoken of, blessed.

Κατὰ Μᾶρκον 14:63 Byzantine NT

δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν¹ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ 63 ἀρχιερεὺς διαρρήξας² τοὺς χιτῶνας³ αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρείαν⁴ ἔχομεν μαρτύρων;⁵ Ἡκούσατε τῆς βλασφημίας.⁶ Τί ὑμῖν 64 φαίνεται;⁻Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν⁵ αὐτὸν εἶναι ἔνοχον³ θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν¹ αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν¹ τὸ 65 πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν¹ αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον.¹³ Καὶ οἱ ὑπηρέται¹⁴ ῥαπίσμασιν¹⁵ αὐτὸν ἔβαλλον.

Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ¹¹ κάτω,¹² ἔρχεται μία τῶν 66 παιδισκῶν¹8 τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον 67 θερμαινόμενον,¹9 ἐμβλέψασα²0 αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ²¹ Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ δὲ ἠρνήσατο,²² λέγων, Οὐκ οἶδα, 68 οὐδὲ ἐπίσταμαι²³ τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον:²⁴ καὶ ἀλέκτωρ²⁵ ἐφώνησεν.²6 Καὶ ἡ παιδίσκη¹8 ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν 69 ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν²² ὅτι Οὖτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. Ὁ 70 δὲ πάλιν ἠρνεῖτο.²² Καὶ μετὰ μικρὸν²8 πάλιν οἱ παρεστῶτες²² ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς²9 ἐξ αὐτῶν εἶ: καὶ γὰρ Γαλιλαῖος³0 εἶ, καὶ ἡ λαλιά³¹ σου ὁμοιάζει.³² Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν³³ καὶ 71

¹νεφέλη, ης, ή, cloud. ²διαρρήσσω, tear asunder. ³χιτών, ῶνος, ό, tunic, garment. ⁴χρεία, ας, ή, need, necessity. ⁵μάρτυς, υρος, ό, witness. ⁶βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ⁷φαίνω, shine, appear. ⁸κατακρίνω, condemn. ⁹ἔνοχος, involved in, liable. ¹⁰ἐμπτύω, spit upon. ¹¹περικαλύπτω, cover, conceal. ¹²κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly. ¹³προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁴ ὑπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. ¹⁵ ράπισμα, τος, τό, blow, slap in the face. ¹⁶αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁷κάτω, down, below. ¹⁸παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹⁹θερμαίνω, warm. ²⁰ ἐμβλέπω, look at, look into. ²¹ Ναζαρηνός, οῦ, ό, Nazarene, of Nazareth. ²² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²³ ἐπίσταμαι, understand, know. ²⁴προαύλιον, ου, τό, porch, forecourt. ²⁵ ἀλέκτωρ, ορος, ό, rooster, cock. ²⁶ φωνέω, call, crow. ²⁷παρίστημι, be present, stand by. ²⁸ μικρός, small, little. ²⁹ ἀληθώς, truly, really. ³⁰ Γαλιλαῖος, Galilean. ³¹ λαλιά, ᾶς, ἡ, speech, way of talking. ³² ὁμοιάζω, am like, resemble. ³³ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 14:72

όμνύναι ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. Καὶ ἐκ 72 δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ἡῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δίς, ἀπαρνήση με τρίς. Καὶ ἐπιβαλών ὁ ἔκλαιεν. ἱ

Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωΐ¹² συμβούλιον¹³ ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς **15**μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,
δήσαντες¹⁵ τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν¹⁶ καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. 2
Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ 3
κατηγόρουν¹⁷ αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά: ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν 4
ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἰδε, πόσα¹⁸
σου καταμαρτυροῦσιν.¹⁹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι²⁰ οὐδὲν ἀπεκρίθη, 5
ὥστε θαυμάζειν²¹ τὸν Πιλάτον.

Κατὰ δὲ ἑορτὴν²² ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον,²³ ὅνπερ²⁴ ἠτοῦντο. 6

⁵Ην δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς²⁵ μετὰ τῶν συστασιαστῶν²6

δεδεμένος,¹⁵ οἴτινες ἐν τῆ στάσει²⁷ φόνον²⁸ πεποιήκεισαν. Καὶ 8
ἀναβοήσας²³ ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ³⁰ ἐποίει αὐτοῖς. 9

¹ ὀμνύω, swear, take an oath. ² δεύτερος, second. ³ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ⁴ φωνέω, call, crow. ⁵ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ⁶πρίν, before, formerly. ⁻ δίς, twice. ⁵ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ९ τρίς, thrice, three times. ¹¹⁰ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹¹ κλαίω, weep, weep for. ¹² πρωΐ, early in the morning, at dawn. ¹³ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ¹⁴ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁵ δέω, bind, tie. ¹⁶ ἀποφέρω, carry off, bear away. ¹² κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁵ πόσος, how many? how great? ¹⁰ καταμαρτυρέω, bear witness against, testify against. ²⁰ οὐκέτι, no longer, no more. ²¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²² ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ²³ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ²⁴ ὅσπερ, very one who. ²⁵ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ²⁶ συστασιαστής, ὁ, fellow insurgent. ²⁻ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ²⁵ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ²⁰ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ³⁰ ἀεί, always, ever.

Κατὰ Μᾶρκον 15:10 Byzantine NT

Ό δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον¹ 10 παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν² 11 τὸν ὅχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν³ ἀπολύση αὐτοῖς. Ὁ δὲ 12 Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, 13 Σταύρωσον⁴ αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν 14 ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσοτέρως⁵ ἔκραξαν, Σταύρωσον⁴ αὐτόν. Ὁ 15 δὲ Πιλάτος βουλόμενος⁶ τῷ ὅχλῳ τὸ ἱκανὸν⁻ ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν:³ καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῆ.⁴

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, 12 ὅ ἐστιν 16 πραιτώριον, 13 καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. 15 Καὶ 17 ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι 18 αὐτόν, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων: καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν 19 κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν 20

¹ φθόνος, ου, ό, envy, grudge. ² ἀνασείω, stir up, incite. ³ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ⁴ σταυρόω, crucify. ⁵ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁶ βούλομαι, wish, will. ⁷ ἰκανός, sufficient, able. ⁸ φραγελλόω, flog, scourge. ⁹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹⁰ ἀπάγω, lead away, lead. ¹¹ ἔσω, within, inside. ¹² αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹³ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ¹⁴ συγκαλέω, call together. ¹⁵ σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. ¹⁶ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁷ πορφύρα, ας, ἡ, purple (cloth), purple garment. ¹⁸ περιτίθημι, place around, put around. ¹⁹ πλέκω, plait, weave. ²⁰ ἀκάνθινος, of thorns, thorny. ²¹ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ²² τύπτω, smite, beat. ²³ κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ²⁴ ἐμπτύω, spit upon. ²⁵ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁶ ἐμπαίζω, mock. ²⁷ ἐκδύω, take off, put off.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 15:21

τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

Καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, 21 ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, ⁸ τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου ⁹ καὶ Ῥούφου, ¹⁰ ΐνα ἄρη τὸν σταυρὸν ^{11} αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθ $\tilde{a}^{12}$ 22 τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος. Καὶ 23 ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον ^{15} οἶνον: ^{16} ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν. Καὶ 24σταυρώσαντες αὐτόν, διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον¹8 ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ 25 ἐσταύρωσαν ^{4} αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ ^{19} τῆς αἰτίας ^{20} αὐτοῦ 26ἐπιγεγραμμένη, 1 Ο βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ σὺν αὐτῷ 27 σταυροῦσιν⁴ δύο ληστάς, 22 ἔνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων 23 αὐτοῦ. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων²⁴ 28 έλογίσθη. ^{25} Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ^{26} έβλασφήμουν ^{27} αὐτόν, 29 κινοῦντες ^{28} τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ^{29} ὁ καταλύων ^{30} τὸν ναὸν ^{31} καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν ^{32} σῶσον 30 σεαυτόν, ^{33} καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ^{11} Όμοίως ^{34} καὶ οἱ 31

¹πορφύρα, ας, ή, purple (cloth), purple garment. ² ἐνδύω, put on, clothe. ³ ἐξάγω, lead out. ⁴ σταυρόω, crucify. ⁵ ἀγγαρεύω, compel, press into service. ⁶παράγω, pass by, depart. ⁷ Κυρηναῖος, ου, ό, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁸ ἀγρός, ου, ό, field, farm. ⁹ Ἀλέξανδρος, ου, ό, Alexander. ¹⁰ Ροῦφος, ου, ό, Rufus. ¹¹ σταυρός, οῦ, ό, cross. ¹² Γολγοθᾶ, ή, Golgotha. ¹³ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹⁴ κρανίον, ου, τό, skull. ¹⁵ σμυρνίζω, mix with myrrh, mingle with myrrh. ¹⁶ οἶνος, ου, ό, wine. ¹⁷ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁸ κλῆρος, ου, ό, lot, portion. ¹⁹ ἐπιγραφή, ῆς, ή, inscription, title. ²⁰ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ²¹ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ²² ληστής, οῦ, ό, robber, brigand. ²³ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ²⁴ ἄνομος, lawless, without law. ²⁵ λογίζομαι, calculate, consider. ²⁶ παραπορεύομαι, go beside, go past. ²⁷ βλασφημέω, revile, blaspheme. ²⁸ κινέω, move, stir. ²⁹ οὐά, aha! ah! ³⁰ καταλύω, destroy, lodge. ³¹ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ³² οἰκοδομέω, build up, construct. ³³ σεαυτοῦ, yourself, of you. ³⁴ ὁμοίως, likewise, in like manner.

Κατὰ Μᾶρκον 15:32 Byzantine NT

ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. Ὁ χριστὸς ὁ 32 βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, τνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν αὐτῷ. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι ἀντῷ ἀνείδιζον ἀὐτόν.

Γενομένης δὲ ὥρας ἔκτης, ὅ σκότος ὁ ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἔως 33 ὅρας ἐνάτης. Ἦχὶ τῆ ὥρα τῆ ἐνάτη ὁ ἐβόησεν ὁ Ἡησοῦς φωνῆ 34 μεγάλη, λέγων, Ἑλωΐ, Ἦχὶ, λιμὰ ὁ σαβαχθανί; ἱ Ὁ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, ὑ Ο θεός μου, ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες; Καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, 35 Ἰδού, Ἡλίαν ὁ φωνεῖ. ὁ Δραμὼν ὁ ἐξς, καὶ γεμίσας ὅ σπόγγον ο 36 ὄξους, ο περιθείς τε καλάμω, ἐ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, ἤφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας ὁ καθελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς 37 φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. ἔκαὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ 38 ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν εὐ ἔς κάτω. ὁ Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἱ ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἁληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὕτος υίὸς ἦν θεοῦ. ἡ Ἡσαν δὲ καὶ 40

¹ ἐμπαίζω, mock. ² σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ³ συσταυρόω, crucify together with. ⁴ ὀνειδίζω, reproach, revile. ⁵ ἔκτος, sixth. 6 σκότος, ους, τό, darkness. ⁻ ἔνατος, ninth. 8 βοάω, cry aloud, shout. 9 ἐλωῖ, Eloi, my God. ¹ ιλιμά, why. ¹ ι σαβαχθανί, thou hast forsaken me. ¹ ² μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹ ³ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹ ⁴ παρίστημι, be present, stand by. ¹ δ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹ 6 φωνέω, call, crow. ¹ τρέχω, run, exercise myself. ¹ 8 γεμίζω, fill, load. ¹ 9 σπόγγος, ου, ὁ, sponge. ² 0 ἔξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ² 1 περιτίθημι, place around, put around. ² 2 κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ² 3 ποτίζω, give drink to, cause to drink. ² 4 καθαιρέω, take down, pull down. ² 5 ἐκπνέω, breathe out, expire. ² 6 καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ² 7 ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ² 8 σχίζω, split, separate. ² 9 ἄνωθεν, from above, again. ³ 0 κάτω, down, below. ³ 1 κεντυρίων, ωνος, ὁ, centurion. ³ 2 ἐναντίος, opposite, hostile. ³ ἀληθως, truly, really.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 15:41

γυναίκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἶς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή,² καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου³ τοῦ μικροῦ⁴ καὶ Ἰωσῆ⁵ μήτηρ, καὶ Σαλώμη, αῖ καί, ὅτε ἦν ἐν τῆ Γαλιλαία, ἠκολούθουν 41 αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἤδη ὀψίας ⁹ γενομένης, ἐπεὶ ¹⁰ ἤν Παρασκευή, ¹¹ ὅ ἐστιν 42 προσάββατον, ¹² ἤλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ¹³ εὐσχήμων ¹⁴ 43 βουλευτής, ¹⁵ ὅς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος ¹⁶ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: τολμήσας ¹⁷ εἰσῆλθεν πρὸς Πιλάτον, καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν ¹⁸ εἰ ἤδη τέθνηκεν: ¹⁹ καὶ 44 προσκαλεσάμενος ²⁰ τὸν κεντυρίωνα, ²¹ ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ²² ἀπέθανεν. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ²¹ ἐδωρήσατο ²³ ⁴⁵ τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας ²⁴ σινδόνα, ²⁵ καὶ καθελὼν ²⁶ 46 αὐτόν, ἐνείλησεν ²⁷ τῆ σινδόνι, ²⁵ καὶ κατέθηκεν ²⁸ αὐτὸν ἐν μνημείω, ²⁹ ὅ ἦν λελατομημένον ³⁰ ἐκ πέτρας: ³¹ καὶ προσεκύλισεν ³² λίθον ἐπὶ τὴν θύραν ³³ τοῦ μνημείου. ²⁹ Ἡ δὲ Μαρία ἡ 47 Μαγδαληνὴ ² καὶ Μαρία Ἰωσῆ ⁵ ἑθεώρουν ποῦ ³⁴ τίθεται.

¹ μακρόθεν, from afar, afar. ² Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ³ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁴ μικρός, small, little. ⁵ Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ⁶ Σαλώμη, ης, ἡ, Salome. ⁷ διακονέω, serve, minister. ⁸ συναναβαίνω, come or go up with, go up with. ⁹ ὅψιος, late. ¹⁰ ἐπεί, when, since. ¹¹ παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation. ¹² προσάββατον, ου, τό, day before the Sabbath. ¹³ Ὠριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ¹⁴ εὐσχήμων, honorable. ¹⁵ βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ¹⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷ τολμάω, dare, endure. ¹⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁹ θνήσκω, die, am dying. ²⁰ προσκαλέω, summon. ²¹ κεντυρίων, ωνος, ὁ, centurion. ²² πάλαι, long ago, of old. ²³ δωρέομαι, present, bestow. ²⁴ ἀγοράζω, buy. ²⁵ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ²⁶ καθαιρέω, take down, pull down. ²⁷ ἐνειλέω, wrap in, wrap up. ²⁸ κατατίθημι, lay (down), place. ²⁹ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ³⁰ λατομέω, hew out of a rock, hew stones. ³¹ πέτρα, ας, ἡ, rock. ³² προσκυλίω, roll up to, roll to. ³³ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ³⁴ πού, somewhere, about.

Κατὰ Μᾶρκον 16:2 Byzantine NT

Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνη καὶ 16 Μαρία Ἰακώβου³ καὶ Σαλώμη⁴ ἠγόρασαν⁵ ἀρώματα, είνα έλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωΐ τῆς μιᾶς σαββάτων 2 ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ^{10} ἀνατείλαντος ^{11} τοῦ ἡλίου. ^{12} Καὶ 3ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει¹³ ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας $^{^{14}}$ τοῦ μνημείου; $^{^{10}}$ Καὶ ἀναβλέψασαι $^{^{15}}$ θεωροῦσιν ὅτι ^{4} ἀποκεκύλισται¹³ ὁ λίθος: ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.¹⁶ Καὶ 5 εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, $^{^{10}}$ εἶδον νεανίσκον $^{^{17}}$ καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον ^{18} στολὴν ^{19} λευκήν: ^{20} έξεθαμβήθησαν. 21 Ό δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε: 21 Ἰησοῦν 6 ζητεῖτε τὸν Nαζαρηνὸν ^{22} τὸν ἐσταυρωμένον: ^{23} ἡγέρθη, οὐκ ἔστιν ώδε: ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς 🛭 🧷 μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει²⁴ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν: ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθώς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι 8 ἔκστασις: καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

¹ διαγίνομαι, go through, pass. ² Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ³ Τάκωβος, James, Jacob. ⁴ Σαλώμη, ης, ἡ, Salome. ⁵ ἀγοράζω, buy. ⁶ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ⁷ ἀλείφω, anoint. ⁸λίαν, greatly, very. ⁹ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ¹⁰ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹¹ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹² ἥλιος, ου, ό, sun, sunlight. ¹³ ἀποκυλίω, roll away. ¹⁴ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁶ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁷ νεανίσκος, ου, ό, youth, young man. ¹⁸ περιβάλλω, put around, clothe. ¹⁹ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ²⁰ λευκός, white, bright. ²¹ ἐκθαμβέομαι, amaze, be amazed. ²² Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazareth. ²³ σταυρόω, crucify. ²⁴ προάγω, lead forth, go before. ²⁵ φεύγω, flee, escape. ²⁶ τρόμος, ου, ὁ, trembling, quaking. ²⁷ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy.

Byzantine NT Κατὰ Μᾶρκον 16:9

Αναστὰς δὲ πρωΐ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῆ 9
Μαγδαληνῆ, ἀφ' ἡς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη 10
πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. Κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' 11 αὐτῆς ἠπίστησαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη εν ἑτέρα 12 μορφỹ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες 13 ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς: οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

"Υστερον¹³ ἀνακειμένοις¹⁴ αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα¹⁵ ἐφανερώθη,¹⁰ καὶ 14 ἀνείδισεν¹⁶ τὴν ἀπιστίαν¹⁷ αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν,¹⁸ ὅτι τοῖς θεασαμένοις⁸ αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν 15 αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἄπαντα,¹⁹ κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάση τῆ κτίσει.²⁰ Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς 16 σωθήσεται: ὁ δὲ ἀπιστήσας⁹ κατακριθήσεται.²¹ Σημεῖα δὲ τοῖς 17 πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει:²² ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν: γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς:²³ ὄφεις²⁴ 18 ἀροῦσιν: κἂν²⁵ θανάσιμόν²⁶ τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψη:²⁷ ἐπὶ

¹πρωΐ, early in the morning, at dawn. ² φαίνω, shine, appear. ³ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ⁴ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁵πενθέω, mourn, lament. ⁶κλαίω, weep, weep for. ⁷ κἀκεῖνος, and he, and she. ⁸ θεάομαι, look at, behold. ⁹ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹⁰ φανερόω, reveal, manifest. ¹¹ μορφή, ῆς, ἡ, form, shape. ¹² ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹³ ὕστερον, lastly, afterward. ¹⁴ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹⁵ ἕνδεκα, eleven, 11. ¹⁶ ὀνειδίζω, reproach, revile. ¹⁷ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁸ σκληροκαρδία, ας, ἡ, hardness of heart. ¹⁹ ἄπας, each, every. ²⁰ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²¹ κατακρίνω, condemn. ²² παρακολουθέω, follow closely, investigate. ²³ καινός, new, fresh. ²⁴ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ²⁵ κἄν, and if, even if. ²⁶ θανάσιμος, deadly, mortal. ²⁷ βλάπτω, harm, injure.

Κατὰ Μᾶρκον 16:19 Byzantine NT

άρρώστους ^{1} χεῖρας ἐπιθήσουσιν, ^{2} καὶ καλῶς ^{3} ἔξουσιν.

Ο μὲν οὖν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη⁴ εἰς τὸν 19 οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν⁵ ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες 20 ἐκήρυξαν πανταχοῦ,⁴ τοῦ κυρίου συνεργοῦντος,⁻ καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν.

 $^{^1}$ ἄρρωστος, sick, ill. ^{2} ἐπιτίθημι, lay upon, put. ^{3} καλώς, rightly, well. ^{4} ἀναλαμβάνω, take up, raise. ^{5} καθίζω, seat, sit. ^{6} πανταχοῦ, everywhere. ^{7} συνεργέω, work together. ^{8} βεβαιόω, confirm, secure. ^{9} ἐπακολουθέω, follow after, follow close after.